

Bruksela, 16 lutego 2024 r.
(OR. en)

6622/24

MI 174
COMPET 173
IND 84

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	16 lutego 2024 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2024) 77 final
Dotyczy:	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2024) 77 final.

Zał.: COM(2024) 77 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.2.2024 r.
COM(2024) 77 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

„Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”

{SWD(2024) 77 final} - {SWD(2024) 78 final}

Wprowadzenie

Jednolity rynek UE, jeden z największych na świecie zintegrowanych obszarów rynkowych, jest podstawą europejskiej konkurencyjności. Dzięki ponad 440 milionom konsumentów i dużej ekonomii skali UE stała się największym blokiem handlowym na świecie – jej przedsiębiorstwa odpowiadają za jedną czwartą światowego eksportu usług i jedną piątą towarów zaawansowanych technologicznie¹ – oraz pożądanym miejscem docelowym dla inwestycji zagranicznych. Zakorzenione w silnym społecznym modelu gospodarki rynkowej – jej solidne ramy makroekonomiczne i wysokiej jakości infrastruktura zapewniają przyjazne inwestycjom otoczenie biznesowe.

Występujące w ostatnim czasie kolejne kryzysy uwypukliły znaczenie wzmocnienia odporności jednolitego rynku. Komisja podjęła ważne inicjatywy w celu zachowania integralności jednolitego rynku i wzmocnienia bazy przemysłowej UE w czasie pandemii COVID-19, a także w następstwie wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie. W tym trudnym kontekście i w świetle rosnącej globalnej konkurencji Komisja dąży do połączenia dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej z konkurencyjnym i zrównoważonym jednolitym rynkiem, nie pozostawiając nikogo w tyle. Dobrze funkcjonujący jednolity rynek przynosi konsumentom korzyści w postaci niższych cen, zróżnicowanego wyboru i wspólnych, dobrze chronionych praw.

UE ma bardzo silne atuty, które może wykorzystać: wysoko wykwalifikowanych inżynierów, doskonałość badawczą, infrastrukturę dobrej jakości, solidną bazę produkcyjną, silny sektor usług, przewagę konkurencyjną w rozwoju czystych technologii, wysokowydajne komputery, technologie kwantowe i transformacyjne technologie cyfrowe – i oczywiście jednolity rynek będący punktem wyjścia do tych działań.

Gospodarka europejska musi jednak stawić czoła wyzwaniom – zarówno istniejącym od dawna, jak i nowym – związanym ze zmianą klimatu, zmianami geopolitycznymi, przyspieszeniem technologicznym, wysokimi cenami energii, demografią, niedoborem siły roboczej i wykwalifikowanej siły roboczej, strategicznymi zależnościami i nieuczciwą konkurencją międzynarodową.

W 2023 r. w **komunikacie „30-lecie jednolitego rynku”**² omówiono dalsze sposoby pogłębienia jednolitego rynku w celu wykorzystania jego pełnego potencjału. Jednocześnie w **komunikacie w sprawie długoterminowej konkurencyjności**³ przedstawiono przegląd wyzwań związanych z konkurencyjnością i oceniono je pod kątem dziewięciu czynników konkurencyjności (zob. rys. 1). Niniejszy **komunikat zawiera analizę jednolitego rynku i jego konkurencyjności uporządkowaną według tych dziewięciu czynników konkurencyjności** i powiązanych kluczowych wskaźników efektywności (KPI). Określono w nim również przyszłe priorytety i zalecono działania w stosownych przypadkach.

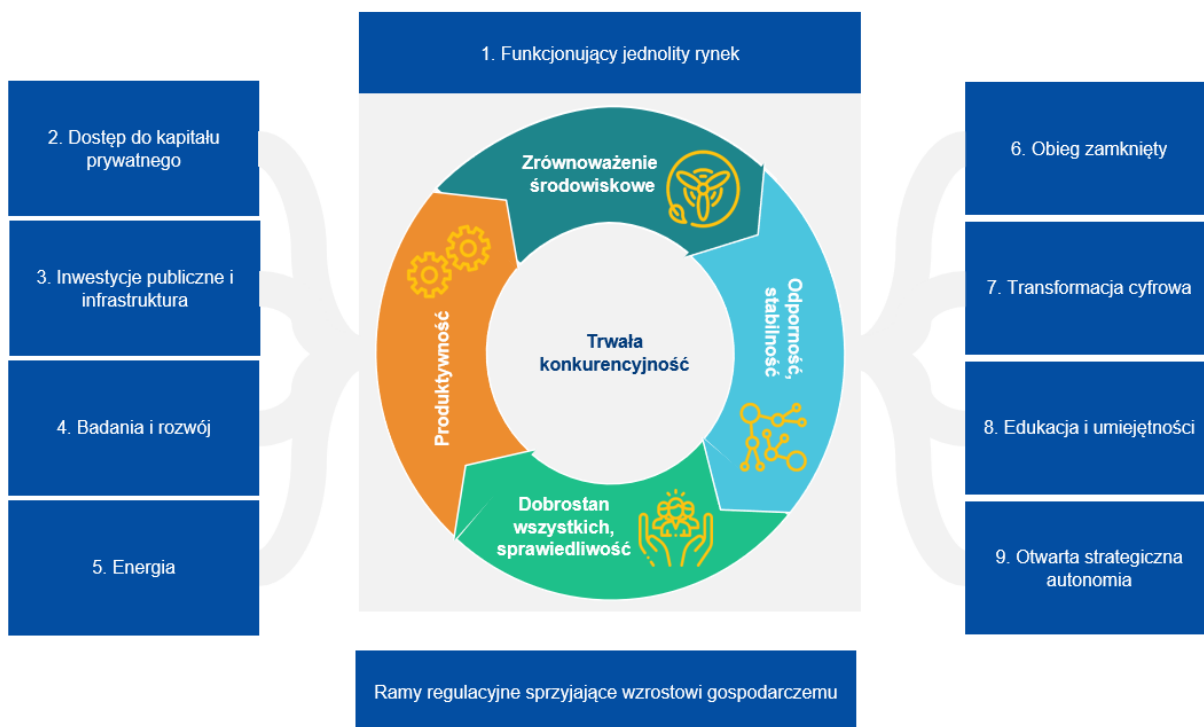
¹ Tabela wyników rynku wewnętrznego ([Economic resilience \[Odporność gospodarcza\] | Tabela wyników rynku wewnętrznego \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0162), sekcja handlowa).

² Komunikat „30-lecie jednolitego rynku” z dnia 16 marca 2023 r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0162>

³ Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r., 16 marca 2023 r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0168>

W ten sposób Komisja wnosi swój wkład w pierwszy roczny cykl, w którym Rada, Rada Europejska i Parlament Europejski omawiają postępy i niezbędne środki dotyczące przyszłości jednolitego rynku i konkurencyjności.

Rys.1: Definicja konkurencyjności oparta na dziewięciu czynnikach

Źródło: Komunikat dotyczący długoterminowej konkurencyjności (COM(2023) 168)

1. Funkcjonujący jednolity rynek

Kluczowy	wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 1: Integracja na jednolitym rynku		Integracja na jednolitym rynku: handel a PKB	Wzrost	26,3 % w przypadku towarów (2022 r.) 23,5 % w przypadku towarów (2021 r.) 7,5 % w przypadku usług (2022 r.) 6,6 % w przypadku usług (2021 r.)
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 2: Wskaźnik braku zgodności (nieprawidłowo transponowanych dyrektyw)		Mierzy liczbę transponowanych dyrektyw, w odniesieniu do których Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z nieprawidłową transpozycją	0,5 %	1,2 % (2023 r.) 1,3 % (2022 r.)

Kodowanie barwne:

	Brak dostępnych tendencji
	Poprawa
	Stabilność (zmiana ≤2%)
	Pogorszenie

⁴ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

Jednolity rynek jest warunkiem wstępnym długoterminowej konkurencyjności. Dobrze funkcjonujący jednolity rynek zapewnił UE silną bazę ekonomiczną w ciągu ostatnich 30 lat: dużą pulę popytu, zdywersyfikowane źródła dostaw oraz możliwości innowacji i zwiększania skali produkcji, przy jednoczesnym wspieraniu silnych praw socjalnych i uczciwych warunków pracy. Okazało się, że jest to potężne narzędzie do budowania odpornych łańcuchów dostaw zapewniające w razie potrzeby dźwignię geopolityczną.

Komisja i państwa członkowskie zajęły się przeszkodami w funkcjonowaniu jednolitego rynku. W 2023 r. za pośrednictwem **Grupy Zadaniowej ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku (SMET)** państwa członkowskie zobowiązały się do usunięcia 301 kontroli wstępnych dotyczących zawodów, jeżeli nie są one proporcjonalne. SMET sprawdził również ponad 170 barier związanych z procesami dla projektów energii wiatrowej i słonecznej, zobowiązując się do usunięcia połowy z nich. Cel ten został już przekroczony, a 60 % potwierdzonych barier usunięto. Wykorzystując dowody z **sieci SOLVIT**, w 2023 r. uruchomiono projekt dotyczący zwalczania dyskryminacji związanej z IBAN na jednolitym rynku w sektorze publicznym i w sektorze telekomunikacyjnym.

W ramach tych kompetencji Komisja podejmowała szybkie działania w zakresie egzekwowania prawa, gdy zagrożone były podstawowe zasady swobodnego dostępu do rynków lub gdy pojawiały się praktyki dyskryminacyjne wobec podmiotów niekrajowych. Komisja starała się w szczególności zwalczać naruszenia przepisów UE dotyczących zamówień publicznych i opóźnień w płatnościach, zapewnić przejrzystość i wydajność na rynkach wspieranych przez zamówienia publiczne oraz bronić interesów MŚP. Wzmocniono narzędzia zapobiegawcze, takie jak dyrektywa w sprawie przejrzystości na jednolitym rynku oraz ocena *ex ante* nowych ograniczeń w krajowych regulacjach dotyczących zawodów regulowanych.

W komunikacie pt. „30-lecie jednolitego rynku” określono konkretne cele i inicjatywy w zakresie współpracy między Komisją a państwami członkowskimi dotyczącej egzekwowania obowiązujących przepisów i usuwania barier krajowych, na przykład w sektorze usług. Komisja wyznaczyła cel zmniejszenia wskaźnika braku zgodności do 0,5 % (tj. maksymalnego odsetka nieprawidłowo transponowanych dyrektyw). Rzeczywisty wskaźnik poprawił się w 2023 r. i osiągnął poziom 1,2 % (zob. KPI 2), Komisja będzie więc nadal współpracować z państwami członkowskimi, aby osiągnąć powyższy cel, ponieważ **znaczny dodatkowy wzrost**⁵ można osiągnąć dzięki usunięciu barier krajowych, w szczególności dzięki **lepszemu wdrażaniu uzgodnionych przepisów**.

⁵ „Mapping the Cost of Non-Europe 2019-24” [„Zarys kosztów braku działań na poziomie europejskim”], badanie Biura Analiz Parlamentu Europejskiego, 2019 (przywołane również w komunikacie pt. „30-lecie jednolitego rynku”).

[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document/EPRS_STU\(2019\)631745](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document/EPRS_STU(2019)631745)

Obciążenie regulacyjne i uproszczenie przepisów

Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 17: Łatwość zapewnienia zgodności regulacyjnej (obciążenia związane z regulacjami rządowymi)	Postrzeganie przez przedsiębiorstwa wynikające z odpowiedzi na pytanie: „Jak oceniają Państwo łatwość przestrzegania w Państwa kraju regulacji rządowych i wymogów administracyjnych (np. zezwolenia, sprawozdawczość, prawodawstwo)? (1 = zbyt skomplikowane; (7 = niezwykle łatwe)” w badaniu dotyczącym globalnego indeksu konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego.	Wzrost	3,80 (2022 r.) 3.64 (2021 r.)

Obciążenia regulacyjne w UE zaczęły się zmniejszać (zob. KPI 17), głównie dzięki wysiłkom podejmowanym na szczeblu UE. W 2022 r. wnioski Komisji przyczyniły się do osiągnięcia oszczędności administracyjnych przekraczających koszty o 7,3 mld EUR⁷. W marcu 2023 r. Komisja zaproponowała uproszczenie formalności dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w wielu państwach członkowskich oraz dalsze rozszerzenie i modernizację stosowania narzędzi i procesów cyfrowych w **prawie spółek**⁸.

Komisja rozszerzyła również zakres wdrażania⁹ **jednolitego portalu cyfrowego**¹⁰, inicjatywy przewodniej UE na rzecz administracji elektronicznej. W szczególności od grudnia 2023 r. państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia użytkownikom krajowym i transgranicznym dostępu online do 21 rodzajów ważnych procedur¹¹. **System wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI)** łączy 12 000 organów i ułatwia wymianę informacji dla 35 000 zarejestrowanych użytkowników w 20 obszarach polityki i we wszystkich językach UE. Portal Zgłoszeń Delegowania Kierowców¹², połączony z systemem IMI, umożliwia przesyłanie drogą cyfrową jednolitego oświadczenia o delegowaniu kierowcy w sektorze transportu drogowego. W okresie od lutego 2022 r. do grudnia 2023 r. za pośrednictwem portalu dokonano 33 mln zgłoszeń delegowania. Komisja uzgodniła niedawno ze znaczną liczbą państw członkowskich dobrowolny elektroniczny wzór zgłoszeń o delegowaniu pracowników i pracuje nad wielojęzycznym portalem służącym do składania takich zgłoszeń. W **akcie w sprawie Interoperacyjnej Europy**¹³ ustanowiono mechanizm zorganizowanej współpracy między państwami członkowskimi a instytucjami UE zmniejszający bariery dla transgranicznych i międzysektorowych cyfrowych usług publicznych¹⁴.

⁶ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

⁷ Coroczne badanie obciążenia (2022 r.), https://commission.europa.eu/system/files/2023-09/ABS_20230912_0.pdf

⁸ **Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie dalszego rozszerzania i udoskonalania wykorzystania narzędzi i procesów cyfrowych w prawie spółek – wszystkie dokumenty – Komisja Europejska (europa.eu)**

⁹ COM(2023) 534.

¹⁰ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-digital-gateway_en

¹¹ Załącznik II do rozporządzenia (UE) 2018/1724.

¹² <https://www.postingdeclaration.eu/landing>.

¹³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_23_5730

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0710>

Komisja wdrożyła podejście oparte na zasadzie „jedno więcej – jedno mniej”, a także wprowadziła obowiązkowy sprawdzian konkurencyjności i wzmocniła test MŚP do celów kontroli nowych wniosków. Czyni również postępy w realizacji celu, jakim jest zmniejszenie **o 25 % obciążeń wynikających z wymogów sprawozdawczych**. Pierwszy zestaw 41 inicjatyw mających na celu zmniejszenie takich obciążeń przedstawiono w programie prac Komisji na 2024 r.¹⁵ Na przykład oczekuje się, że reforma unijnego kodeksu celnego przyniesie oszczędności kosztów rządu około 2 mld EUR. Zmiana rozporządzenia w sprawie statystyki europejskiej przyniesie dalsze oszczędności w wysokości 450 mln EUR¹⁶.

Ponadto 17 października 2023 r. wystosowano zaproszenie do zgłaszania uwag, a wkład zainteresowanych stron zostanie uwzględniony w przygotowaniu planów racjonalizacji przez wszystkie departamenty Komisji. Dalsze informacje zostaną przekazane w 2024 r. przez platformę ds. dostosowania się do wymogów przyszłości, z zaleceniami państw członkowskich i zainteresowanych stron dotyczącymi uproszczenia i zmniejszenia obciążeń, w tym dotyczących obowiązków sprawozdawczych¹⁷. W ramach zbliżającego się corocznego badania obciążenia przedstawione zostaną postępy w tym zakresie.

Ogólnie rzecz biorąc, konieczne są działania na szczeblu UE i państw członkowskich, aby jeszcze bardziej uprościć wdrażanie uzgodnionych przepisów, zwracając szczególną uwagę na kwestię nieuzasadnionego nadmiernie rygorystycznego wdrażania oraz uwzględniając skumulowane skutki i harmonogram wdrażania przepisów. Pomogłoby to obniżyć koszty przestrzegania przepisów i zapewnić większą widoczność decyzji inwestycyjnych.

Zmodernizowany jednolity rynek

UE przyjęła szereg środków mających pomóc konsumentom w czerpaniu korzyści z jednolitego rynku. Na przykład inicjatywa dotycząca uniwersalnej ładowarki już teraz upraszcza życie milionów Europejczyków. Działania na rzecz rozwiązania problemu niezgodnych z prawem oświadczeń środowiskowych lub inicjatyw dotyczących prawa do naprawy przyczyniają się również do zmniejszenia ograniczeń dla obywateli i promowania bardziej ekologicznej gospodarki.

W celu stworzenia jednolitego rynku w sektorze cyfrowym zapewniającego jednolite zasady prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa w całej UE podjęto zdecydowane kroki regulacyjne, przyjmując: **akt o rynkach cyfrowych**¹⁸, aby uniemożliwić platformom pełniącym rolę strażników dostępu narzucanie nieuczciwych warunków na przedsiębiorstwa i konsumentów; **akt o usługach cyfrowych**¹⁹, aby zapewnić, by to, co jest nielegalne poza internetem, było również nielegalne w internecie, **akt w sprawie zarządzania danymi**²⁰, aby

¹⁵ [Program prac Komisji na 2024 r. – Komisja Europejska \(europa.eu\)](#)

¹⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2023-10/Factsheet_CWP_Burdens_10.pdf

¹⁷ Trzy z ośmiu opinii, które mają zostać przedstawione w 2024 r., dotyczą obowiązków sprawozdawczych, w tym automatyzacji sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju; działań i metod mających na celu uniknięcie nagromadzenia zbędnych obowiązków sprawozdawczych; oraz rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych.

¹⁸ Rozporządzenie (UE) 2022/1925.

¹⁹ Rozporządzenie (UE) 2022/2065.

²⁰ Rozporządzenie (UE) 2022/868.

zwiększyć dostępność danych i zaufanie do udostępniania danych oraz pokonać przeszkody techniczne utrudniające ponowne wykorzystywanie danych; **akt w sprawie danych**²¹ w celu harmonizacji przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych; oraz **akt w sprawie sztucznej inteligencji**, aby zapewnić pewność prawa i otworzyć drogę dla innowacji w dziedzinie godnej zaufania sztucznej inteligencji²².

Ponadto w odpowiedzi na zakłócenia na jednolitym rynku spowodowane ograniczeniami związanymi z COVID-19 Instrument na rzecz jednolitego rynku w sytuacjach nadzwyczajnych (SMEI)²³, którego nazwa zostanie zmieniona na **Akt o nadzwyczajnych sytuacjach i odporności na rynku wewnętrznym (IMERA)**²⁴, zapewni, aby jednolity rynek nadal funkcjonował i wspierał obywateli i przedsiębiorstwa w sytuacjach krytycznych.

²¹ [Akt w sprawie danych: Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy \(europa.eu\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai).

²² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai>

²³ [Nadzwyczajny instrument jednolitego rynku – Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai) Współprawodawcy osiągnęli porozumienie w sprawie 1 lutego 2024 r., a SMEI ma zostać przyjęty w tej kadencji.

²⁴ [SMEI/IMERA: Rada i Parlament Europejski osiągnęły wstępne porozumienie co do gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej – Consilium \(europa.eu\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai)

MŚP i małe spółki o średniej kapitalizacji

Celem pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP²⁵ jest umożliwienie MŚP konkurowania i rozwoju. Jak wynika z niedawnego badania Komisji²⁶, przedsiębiorstwa wykraczające poza definicję MŚP – tzw. małe spółki o średniej kapitalizacji – odgrywają kluczową rolę w gospodarce UE, odpowiadając za 6 % całkowitego zatrudnienia. Są one wyraźnie obecne w ekosystemach przemysłowych, które mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności i suwerenności technologicznej UE, takich jak elektronika, przemysł lotniczy i obronny, energetyka, sektory energochłonne i zdrowie. Około 20 % wszystkich małych spółek o średniej kapitalizacji było MŚP trzy lata wcześniej²⁷. W porównaniu z MŚP małe spółki o średniej kapitalizacji wykazują się zwykle wyższym tempem wzrostu, poziomem innowacji i cyfryzacji, ale nadal borykają się z pewnymi podobnymi wyzwaniem, takimi jak obciążenie administracyjne, w tym potrzeba większej proporcjonalności w nowych przepisach i ukierunkowanego wsparcia. Aby umożliwić sprawną zmianę MŚP w małe spółki o średniej kapitalizacji, ważne jest, aby sprostać tym wyzwaniom w spójny sposób.

Definicja małych spółek o średniej kapitalizacji jest już stosowana w ogólnym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych²⁸ oraz w wytycznych w sprawie finansowania ryzyka²⁹. Na podstawie tej definicji Komisja będzie monitorować wyniki zarówno dla MŚP, jak i małych spółek o średniej kapitalizacji w ramach odpowiednich programów finansowych i w stosownych przypadkach podejmie działania w celu zwiększenia zaangażowania tych przedsiębiorstw. Ponadto Komisja opracuje szerszy zbiór danych na temat małych spółek o średniej kapitalizacji i pogłębi swoją ocenę barier utrudniających wzrost i zmianę średnich przedsiębiorstw w małe spółki o średniej kapitalizacji, z uwzględnieniem opinii sieci MŚP i innych zainteresowanych stron. Dane te będą stanowić podstawę do podejmowania przyszłych decyzji w zakresie najlepszych sposobów ustanowienia zharmonizowanej definicji małych spółek o średniej kapitalizacji do celów horyzontalnych oraz określenia obszarów, w których istotne jest określenie proporcjonalnych środków regulacyjnych lub finansowych lub środków z zakresu polityki.

Rozszerzenie

W grudniu 2023 r. Rada Europejska utorowała drogę do **rozszerzenia Unii Europejskiej, a tym samym do rozszerzenia jednolitego rynku**³⁰. Komisja podejmuje już działania na rzecz integracji krajów kandydujących z jednolitym rynkiem, sprawdzając ich postępy w dostosowywaniu się do prawa UE, pomagając im w przeprowadzeniu niezbędnych (a często

²⁵ [Pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP \(europa.eu\)](#). Zob. również załącznik 3A do tego sprawozdania „Narzędzie do śledzenia polityki w zakresie pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP”.

²⁶ Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape [Badanie służące mapowaniu, pomiarowi i zobrazowaniu unijnego krajobrazu spółek o średniej kapitalizacji], <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-277396461>.

²⁷ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/general-block-exemption-regulation.html>

²⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2021.508.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2021%3A508%3ATOC

³⁰ Rada Europejska postanowiła rozpocząć negocjacje z Ukrainą i Republiką Mołdawii, rozpocząć negocjacje akcesyjne z Bośnią i Hercegowiną po osiągnięciu niezbędnego stopnia zgodności oraz przyznać Gruzji status kraju kandydującego: [europeancouncilconclusions-14-15-12-2023-en.pdf \(europa.eu\)](#).

znaczących) reform politycznych i gospodarczych oraz przygotowując je do przestrzegania praw i obowiązków wynikających z członkostwa w UE. Większość krajów kandydujących jest obecnie stowarzyszona z Programem na rzecz jednolitego rynku i programem „Cyfrowa Europa”. Na lata 2023–2024 uzgodniono plany działania na rzecz skuteczniejszego wdrażania pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu z Ukrainą i Mołdawią w celu zapewnienia tym krajom dalszego dostępu do jednolitego rynku UE.

Jednolity rynek wymaga odpowiedzialności politycznej i powinien stanowić wspólne przedsięwzięcie z udziałem wszystkich podmiotów i we wszystkich obszarach polityki.

Opierając się na postępach osiągniętych w ramach tego zobowiązania, Komisja i państwa członkowskie powinny nadal uzupełniać i modernizować jednolity rynek, w szczególności poprzez intensyfikację prawidłowego wdrażania i zdecydowanego egzekwowania prawa Unii na szczeblu krajowym, w tym w odniesieniu do kwestii związanych z nadmiernie rygorystycznym wdrażaniem. Aby osiągnąć te cele, Komisja nadal opowiada się za utworzeniem specjalnych krajowych biur ds. jednolitego rynku, przy czym państwa członkowskie mają obsadzić wysokie stanowiska kierownicze i zapewnić niezbędne zasoby. Biura te, które byłyby uzupełnieniem innych narzędzi współpracy, mogłyby w szczególności przyczynić się do usunięcia pozostałych barier dla usług.

Należy usprawnić wdrażanie przepisów dotyczących jednolitego rynku, łącząc narzędzia zapobiegawcze, oparte na współpracy i narzędzia naprawcze. Państwa członkowskie powinny osiągnąć konkretne cele w odniesieniu do zgodności i transpozycji dyrektyw. Sieć SOLVIT, praca w ramach SMET oraz specjalne biura ds. jednolitego rynku mogą pomóc w usuwaniu większej liczby przeszkód na jednolitym rynku, w tym w zakresie usług. Aby tak się stało, należy przeznaczyć na te prace wystarczające zasoby.

Zmniejszenie obciążeń regulacyjnych powinno pozostać priorytetem na wszystkich szczeblach. Reformy regulacyjne i instrumenty wsparcia powinny być ukierunkowane w szczególności na MŚP i małe spółki o średniej kapitalizacji.

Jednocześnie należy kontynuować prace przygotowawcze i reformy niezbędne do rozszerzenia, aby zapewnić wzajemnie korzystną integrację krajów objętych procesem rozszerzenia z europejskimi łańcuchami dostaw.

2. Dostęp do kapitału prywatnego i inwestycje

Kluczowy wskaźnik efektywności	Opis	Cel	Najnowsza unijna wartość ³¹
KPI nr 3: Inwestycje prywatne jako odsetek PKB	Inwestycje prywatne są bezpośrednio związane z łatwością dostępu do kapitału prywatnego.	Wzrost	19,3 % (2022 r.) 18,7 % (2021 r.)
KPI nr 4: Inwestycje kapitału wysokiego ryzyka jako odsetek PKB	Postępy w tej dziedzinie są dobrym wskaźnikiem postępu w zakresie dostępu do kapitału prywatnego w ujęciu ogólnym.	Wzrost	0,09 % (2022 r.) 0,11 % (2021 r.)

³¹ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

W porównaniu z innymi międzynarodowymi graczami inwestycje prywatne w UE utrzymały się na dobrym poziomie od czasu kryzysu finansowego. Pogłębienie unii rynków kapitałowych (CMU) ma zasadnicze znaczenie dla odblokowania inwestycji prywatnych i zwiększenia konkurencyjności UE. Inwestycje niezbędne do przyspieszenia transformacji ekologicznej i cyfrowej, zwiększenia odporności i pobudzenia konkurencyjności Unii będą musiały pochodzić przede wszystkim z sektora prywatnego.

W ramach tego zobowiązania spośród 16 działań przewidzianych w zaproponowanym przez Komisję planie działania na rzecz unii rynków kapitałowych z 2020 r. prawie wszystkie zostały przyjęte lub uzgodnione politycznie. Pomimo poprawy warunków na rynkach kapitałowych UE środki te same w sobie nie uzupełnią jednak unii rynków kapitałowych, a dostępność kapitału wysokiego ryzyka pozostaje niewystarczająca do zwiększenia skali innowacyjnych przedsiębiorstw i finansowania przyszłego wzrostu.

Rozporządzenie w sprawie unijnej systematyki przyczyni się do zwiększenia finansowania zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej i przyspieszy transformację ekologiczną.

Warunki finansowania uległy znacznemu zaostrzeniu w 2023 r., co sprawiło, że środowisko inwestycyjne stało się bardziej wymagające. Stopy procentowe w strefie euro gwałtownie wzrosły, natomiast standardy udzielania nowych kredytów lub linii kredytowych stały się bardziej rygorystyczne i zróżnicowane w całej strefie euro³². Jak podaje EBI³³, dostępność finansowania stanowi przeszkodę inwestycyjną dla 44 % przedsiębiorstw w UE.

Aktualna wielkość i głębokość **rynków kapitałowych UE** jest niewystarczająca, aby wspierać wzrost gospodarczy UE w przyszłości. Pogłębiona unia rynków kapitałowych pomoże zmobilizować więcej oszczędności i zdolności inwestycyjnych do finansowania gospodarki realnej, obniży koszty zaciągania pożyczek i ułatwi inwestycje na jednolitym rynku, a wszystkie te elementy są niezbędne do udanej dwójki transformacji.

Dostępność kapitału podwyższonego ryzyka (w szczególności w celu zwiększenia skali działalności) jest nadal ograniczona. Kapitalizacja rynku akcji w UE, wyrażona jako procent PKB, jest **o połowę niższa** niż w USA (pomimo wyższych oszczędności w UE) i niższa niż w Japonii, Chinach czy Zjednoczonym Królestwie. Inwestycje typu *private equity* i kapitału wysokiego ryzyka w przedsiębiorstwa zajmujące się technologiami cyfrowymi i ekologicznymi stale rosły od 2016 r.³⁴. **Kapitał wysokiego ryzyka** wyniósł 0,09 % PKB w 2022 r. (zob. KPI nr 4), dwukrotnie więcej niż w 2018 r. (0,04 %), ale był niższy rok do roku i nadal stanowił ułamek poziomu w USA (0,75 %) i Chinach (0,58 %).

Liczba przedsiębiorstw typu scale-up w UE stanowi 38 % liczby przedsiębiorstw typu scale-up w Stanach Zjednoczonych, choć różnica ta zmniejsza się. W celu dalszej poprawy sytuacji grupa EBI i pięć państw członkowskich uruchomiły European Tech Champions Initiative (ETCI)³⁵, strukturę funduszu funduszy dokonującą inwestycji w fundusze kapitału wysokiego

³² Zob. na przykład zalecenie Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, COM(2023) 903 final.

³³ „[EIB Investment Survey 2023: European Union overview](#)” [„Badanie EBI dotyczące inwestycji w 2023 r.: Przegląd Unii Europejskiej”].

³⁴ Europejski Monitor Ekosystemów Przemysłowych (EMI) SWD(2024) 77.

³⁵ 13 lutego 2023 r., początkowo grupa EBI, a swój wkład wniosły Niemcy, Francja, Hiszpania, Włochy i Belgia.

ryzyka na dużą skalę dla innowacyjnych przedsiębiorstw z UE. Działanie to uzupełnia możliwości finansowania stworzone w ramach Programu InvestEU dla zarządzających funduszami kapitału wysokiego ryzyka na późniejszych etapach, takie jak Europejskie działania scale-up dla kapitału wysokiego ryzyka, inicjatywa funduszu EUIPO.

Pogłębione i bardziej zintegrowane rynki kapitałowe mają kluczowe znaczenie dla finansowania przedsiębiorstw w UE i wspierania transformacji w kierunku cyfrowej i zrównoważonej gospodarki. Wdrożenie środków przewidzianych w planie działania na rzecz unii rynków kapitałowych z 2020 r. będzie miało pozytywny wpływ na wzrost unijnych rynków kapitałowych, przyczyni się do poprawy dostępu unijnych przedsiębiorstw do rynkowych źródeł finansowania oraz sprawi, że inwestowanie w przedsiębiorstwa unijne stanie się łatwiejsze i bardziej atrakcyjne.

Istotne jest, aby państwa członkowskie, prywatne zainteresowane strony i instytucje Unii nadal pracowały wspólnie nad unią rynków kapitałowych, w tym poprzez zapewnienie większych zasobów kapitału prywatnego, takich jak fundusze emerytalne. W szczególności Komisja i państwa członkowskie powinny wspierać dalsze działania na rzecz zwiększenia bezpośredniego dostępu przedsiębiorstw i innych podmiotów do rynków kapitałowych, ułatwiając w UE podaż kapitału wysokiego ryzyka, aby wspierać przedsiębiorstwa typu start-up i umożliwić rozwój przedsiębiorstw w Europie.

3. Inwestycje publiczne oraz infrastruktura

Kluczowy	wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 5: Inwestycje publiczne netto jako odsetek PKB		Inwestycje publiczne odgrywają kluczową rolę w rozwijaniu i utrzymywaniu infrastruktury, na której opiera się działalność przedsiębiorstw, takiej jak infrastruktura energetyczna, transportowa lub łączność cyfrowa.	Wzrost	3,2 % (2022 r.) 3,2 % (2021 r.)

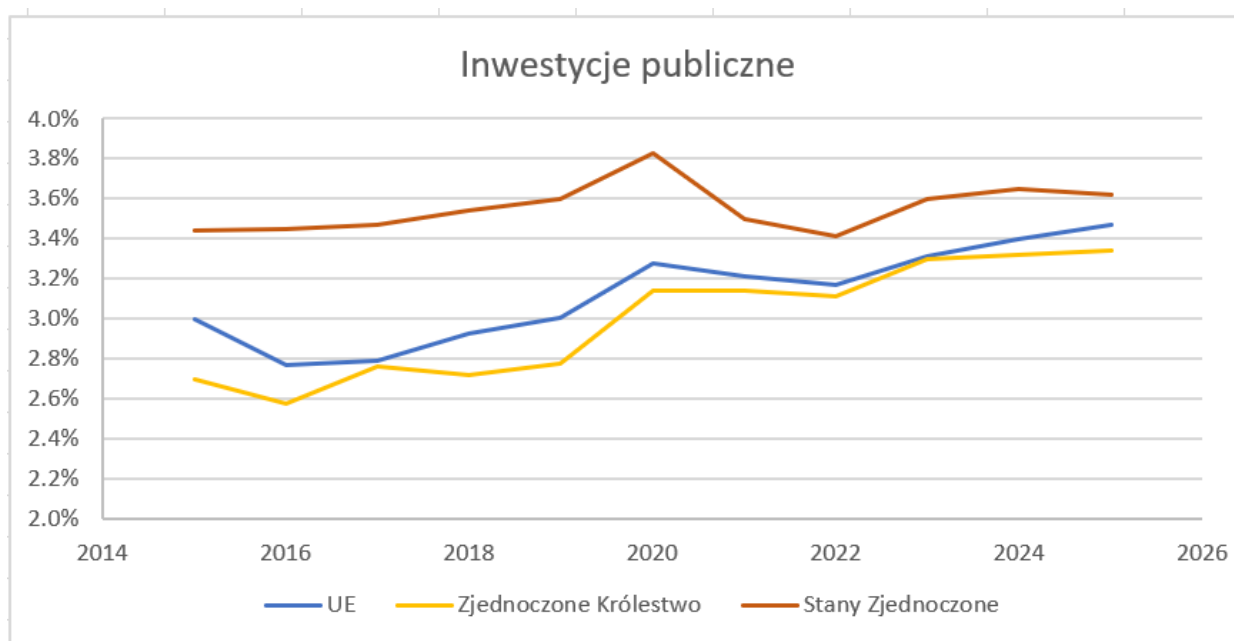
Liczba inwestycji publicznych wzrosła z niskich poziomów po kryzysie finansowym. Fundusze polityki spójności UE, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) oraz inne programy pomogły sfinansować transformację ekologiczną i cyfrową, a jednocześnie utrzymać równe warunki działania i promować konwergencję na całym jednolitym rynku. Potrzebne są jednak zwiększone i bardziej strategiczne inwestycje publiczne, w tym za pomocą bardziej innowacyjnych instrumentów, które pomagają zmniejszyć ryzyko inwestycji prywatnych, aby pozyskać finansowanie prywatne oraz zapewnić 650 mld EUR³⁷ rocznie na dwojaką transformację i odporność gospodarczą Europy.

³⁶ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

³⁷ Ogólne dodatkowe potrzeby inwestycyjne w celu osiągnięcia celów dwojakiej transformacji oszacowano na około 650 mld EUR rocznie w latach 2022–2030. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategic-planning/strategic-foresight/2022-strategic-foresight-report_pl
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/qanda_23_3194

Inwestycje publiczne, na poziomie 3,3 % PKB, nieznacznie wyprzedzają inwestycje w Zjednoczonym Królestwie (3,3 %) i są nieco za inwestycjami w Stanach Zjednoczonych (3,6 %). Chociaż większość potrzeb inwestycyjnych związanych z dwójką transformacją będzie finansowana z funduszy prywatnych, rola inwestycji publicznych pozostaje kluczowa, na przykład w drodze ukierunkowanego wykorzystania produktów finansowych oraz łączenia źródeł finansowania w celu stymulowania inwestycji prywatnych i ograniczania związanego z nimi ryzyka, odblokowania inwestycji w infrastrukturę, a także wspierania projektów w obszarach bezpieczeństwa gospodarczego, w których może brakować inwestycji prywatnych. Finansowanie unijne pozostaje niezbędne, aby zaspokoić potrzeby w zakresie finansowania, a jednocześnie uniknąć fragmentacji jednolitego rynku ze względu na różne poziomy krajowego (tymczasowego) wsparcia w ramach pomocy państwa, a także aby zmniejszyć dysproporcje regionalne.

Rys.2: Inwestycje publiczne

Źródło: Komisja Europejska, baza rocznych danych makroekonomicznych (AMECO)

Od 2021 r. w ramach RRF wypłacono ponad 222 mld EUR, a w latach 2021–2024 z funduszy polityki spójności wypłacono 192 mld EUR³⁸. Z InvestEU zapewniono 13,44 mld EUR w postaci gwarancji UE, a w ramach programu „Horyzont Europa” uruchomiono ponad 24 mld EUR na naukę i innowacje.

Istotną rolę w kluczowych sektorach odgrywają również bardziej ukierunkowane instrumenty za pośrednictwem połączenia działań regulacyjnych i wykorzystania funduszy unijnych lub krajowych, jeżeli są one dostępne. **Akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie³⁹, akt w sprawie czipów oraz akt w sprawie surowców krytycznych** umożliwiają wzmacnianie

³⁸ [Portal Otwartych Danych – europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne – Komisja Europejska | Dane | Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne \(europa.eu\).](#)

³⁹ [Akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie \(europa.eu\).](#)

wewnętrznych zdolności produkcyjnych UE i zachęcono w nich przedsiębiorstwa do wykorzystywania potencjału jednolitego rynku. Europejski akt w sprawie czipów będzie skutkować wsparciem, za pomocą 3,3 mld EUR z budżetu UE, inwestycji o wartości blisko 43 mld EUR. W całym łańcuchu dostaw czipów ogłoszono inwestycje publiczne i prywatne o wartości ponad 100 miliardów EUR. Sojusze przemysłowe⁴⁰, takie jak niedawno uruchomiony Sojusz na rzecz leków o krytycznym znaczeniu, ułatwiają ściślejszą współpracę wzdłuż łańcuchów dostaw w zakresie kluczowych technologii, przyczyniając się do konkurencyjności UE.

Zapewnieniu kluczowych wytycznych i środków wsparcia w celu ułatwienia dostępu do finansowania, promowania innowacji za pomocą testowych środowisk regulacyjnych i piaskownic regulacyjnych, innowacyjnych zamówień i rozwoju talentów służy Nowy europejski plan na rzecz innowacji⁴¹.

Ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI) mają na celu wsparcie innowacji przełomowych lub projektów infrastrukturalnych w obszarach technologii krytycznych. Do tej pory zatwierdzono siedem zintegrowanych projektów IPCEI⁴² o wartości 27,9 mld EUR w ramach krajowego wsparcia publicznego, co pozwoliło odblokować inwestycje prywatne o wartości ponad 50 mld EUR.

„Fundusz innowacyjny”, finansowany z przychodów z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, umożliwia wsparcie i zwiększenie skali innowacji w zakresie technologii neutralnych emisyjnie w celu osiągnięcia pełnej dojrzałości technologicznej i handlowej oraz staje się kluczowym instrumentem publicznym służącym wdrożeniu strategii przemysłowej UE w ramach Zielonego Ładu. Biorąc pod uwagę sukces i nadmierną liczbę zgłoszeń w przypadku zaproszeń do składania wniosków na dużą skalę, Komisja będzie dążyć do maksymalizacji budżetu w ramach funduszu innowacyjnego przez koncentrację dostępnych środków na wstępie.

Wsparcie inwestycji w rozwój i produkcję technologii krytycznych w sektorach czystych technologii, technologii cyfrowych, innowacji typu „deep tech” i biotechnologii zostanie zapewnione w ramach **„Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy”** (STEP)⁴³. W ramach STEP finansowanie zostanie ukierunkowane w obrębie istniejących programów i Platforma ta będzie stanowić wsparcie dla promotorów projektów za pośrednictwem przyszłego Portalu suwerenności. Potencjał inwestycyjny tej inicjatywy mógłby wynieść dziesiątki miliardów euro w zależności od decyzji państw członkowskich o przeprogramowaniu.

Więcej można również osiągnąć dzięki strategicznym **zamówieniom publicznym**, które odpowiadają za około 14 % PKB UE. Obecnie w przetargach publicznych nie uwzględnia się

⁴⁰ [Sojusze przemysłowe – Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda_en?prefLang=pl).

⁴¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda_en?prefLang=pl

⁴² Dwa w dziedzinie baterii, dwa w dziedzinie półprzewodników, dwa w ekosystemach wodorowych i jeden w technologiach chmury obliczeniowej i przetwarzania brzegowego. Zob. również załącznik 2 do SWD(2024) 78.

⁴³ COM(2023) 335 final.

w wystarczającym stopniu aspektów środowiskowych, społecznych i innowacyjnych⁴⁴. Nowe inicjatywy, takie jak akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie⁴⁵, mają na celu wprowadzenie zrównoważonego rozwoju środowiskowego i społecznego, a także kryteriów odporności w zamówieniach publicznych. Powinno to zainspirować do większego polegania na pozacenowych aspektach zamówień na towary i usługi w ujęciu ogólnym.

Dalszemu pogłębianiu jednolitego rynku powinny towarzyszyć ciągle inwestycje publiczne w kluczowych obszarach priorytetowych we wszystkich państwach członkowskich, w tym na szczeblu regionalnym za pośrednictwem polityki spójności, aby zapewnić spójny wzrost gospodarczy, konkurencyjność i odporność przy jednoczesnym unikaniu fragmentacji jednolitego rynku.

Finansowanie transformacji ekologicznej i cyfrowej wymaga strategicznego połączenia narzędzi. Wymaga to zwiększonego i bardziej innowacyjnego wykorzystania źródeł finansowania na szczeblu europejskim w celu stymulowania inwestycji prywatnych i ograniczania związanego z nimi ryzyka. Do promowania i nagradzania zrównoważonego rozwoju, odporności, innowacji i społecznie odpowiedzialnych praktyk powinny być wykorzystywane zamówienia publiczne.

4. Badania naukowe i innowacje

Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 6: Wydatki na badania i rozwój jako odsetek PKB	Całkowite wydatki na badania i rozwój (publiczne i prywatne)	> 3 % po 2030 r.	2,2 % (2021 r.) 2,3 % (2020 r.)
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 7: Liczba zgłoszeń patentowych na milion mieszkańców	Patenty odzwierciedlają zdolność gospodarki do wykorzystywania wiedzy i wskazują przewagę konkurencyjną, którą można uzyskać dzięki innowacjom.	Wzrost	EPO-UE: 151,1 (2022 r.) 151,75 (2021 r.)

Europa jest potęgą naukową, która produkuje jedną piątą z 10 % najczęściej cytowanych publikacji naukowych. Nie zawsze przekłada się to jednak na przywództwo handlowe (zob. KPI nr 7), często ze względu na trudności ze zwiększeniem skali działalności gospodarczej w UE. Konieczne są większe starania w celu wsparcia działań w Europie na rzecz przejścia od badań laboratoryjnych do zastosowania w przemyśle, tak jak ma to miejsce w przypadku półprzewodników za pośrednictwem europejskiego aktu w sprawie czipów, oraz ułatwienia współpracy badawczej i zapewnienia wsparcia w ramach programów „Horyzont Europa” lub „Cyfrowa Europa”.

⁴⁴ <https://www.eca.europa.eu/pl/publications/sr-2023-28> Przewodnik „Kwestie społeczne w zakupach” z 2021 r. wydany przez Komisję Europejską może stanowić wsparcie dla organów administracji publicznej we wdrażaniu takich kryteriów, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45767?locale=pl>

⁴⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act_en?prefLang=pl

⁴⁶ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

Innowacje są centralnym elementem dobrze prosperującej i konkurencyjnej gospodarki, a w Europejskim Rankingu Innowacyjności z 2023 r.⁴⁷ zwrócono uwagę na poprawę wyników UE w zakresie innowacji w całej Europie.

W ciągu dwudziestu lat **inwestycje UE w badania naukowe i innowacje** wzrosły z 1,8 % PKB do 2,2 % (zob. KPI nr 6), ale spadały z roku na rok oraz pozostają poniżej docelowego poziomu 3 %⁴⁸ i są nierównomiernie rozłożone w regionach i państwach członkowskich. Inwestycje w badania naukowe i innowacje utrzymują się na poziomie niższym niż w Stanach Zjednoczonych (3,4 % PKB)⁴⁹ i Chinach (2,4 %), zwłaszcza ze względu na lukę w sektorze przedsiębiorstw w zakresie badań naukowych i innowacji⁵⁰ oraz stagnację inwestycji publicznych w badania i rozwój. Co więcej, utrzymujące się wyzwania strukturalne w kilku systemach badań naukowych i innowacji, takie jak słabe powiązania między nauką a biznesem, utrudniają zapewnianie skuteczności i wpływu powyższych inwestycji.

UE jest światowym liderem w **rozwoju technologii** łączących innowacje cyfrowe i ekologiczne, a duża część działalności patentowej UE jest ukierunkowana na technologie związane ze zmianą klimatu⁵¹. W samej dziedzinie cyfrowej w 2020 r. udział UE wyniósł 20 %, podobnie jak w przypadku Stanów Zjednoczonych.

Europejska Rada ds. Innowacji (EIC) łączy dotacje i kapitał, aby wesprzeć obiecujące przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up w obszarze technologii typu „deep tech”, aby pomóc zniwelować lukę rynkową w zakresie finansowania przedsiębiorstw scale-up w Europie. Zatwierdzono już ponad 1 mld EUR inwestycji w prawie 200 przedsiębiorstwach scale-up w obszarze technologii typu „deep tech”. Ponadto Europejski Instytut Innowacji i Technologii pomógł uruchomić dodatkowe inwestycje prywatne o wartości 7,3 mld EUR w przedsiębiorstwach typu start-up w sektorach strategicznych, takich jak baterie, wodór lub zdrowie.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności państwa członkowskie uruchamiają ponad 47 mld EUR na inwestycje w badania naukowe i innowacje oraz wprowadzają

⁴⁷ <https://op.europa.eu/pl/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/04797497-25de-11ee-a2d3-01aa75ed71a1>

⁴⁸ [Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r. | Komisja Europejska \(europa.eu\)](#).

⁴⁹ W ostatnich dziesięcioleciach całkowite wydatki na badania i rozwój (jako procent PKB) oraz całkowita liczba zgłoszeń patentowych (PCT, na milion mieszkańców) były o około 25 %–40 % niższe niż w Stanach Zjednoczonych.

⁵⁰ Jednym z powodów niższego wskaźnika inwestycji w badania i rozwój w sektorze przedsiębiorstw w UE w porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi są różnice strukturalne w profilu sektora inwestycji biznesowych w badania i rozwój. Zarówno Stany Zjednoczone, jak i Chiny wykazują szczególnie duże inwestycje w badania i rozwój w obszarach charakteryzujących się wysokim wzrostem, takich jak IT/ICT i powiązane usługi, a także w obszarach związanych ze zdrowiem (zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych). Dla porównania UE jest liderem w zakresie inwestycji w badania i rozwój w sektorze motoryzacyjnym oraz dysponuje szerszym portfelem przemysłowym na potrzeby inwestycji w badania i rozwój, w tym w przemyśle, w którym opracowuje się i stosuje technologie ekologiczne w celu obniżenia emisyjności, a także w gospodarkę o obiegu zamkniętym. Dodatkowe informacje można znaleźć w unijnej tablicy wyników w dziedzinie inwestycji w badania i rozwój w przemyśle w 2023 r., Komisja Europejska, Wspólne Centrum Badawcze, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/506189>

⁵¹ [„EIB Investment Survey 2023: European Union overview” \[„Badanie EBI dotyczące inwestycji w 2023 r.: Przegląd Unii Europejskiej”\]](#).

reformy systemów badań naukowych i innowacji, uwzględniając ponadto 35 mld EUR w ramach polityki spójności.

Mimo to w ciągu ostatnich 30 lat wzrost łącznej produktywności czynników produkcji w UE wynosił mniej niż połowę tej samej wartości w przypadku Stanów Zjednoczonych. Wymaga to jeszcze większego skupienia się na technologiach strategicznych (np. czyste technologie, zastępowanie surowców krytycznych, technologie cyfrowe, materiały zaawansowane, zaawansowane i czyste technologie produkcji), w tym technologie o potencjale podwójnego zastosowania.

Oprócz zwiększenia inwestycji UE w badania naukowe i innowacje konieczne są działania mające na celu dalsze priorytetowe traktowanie działalności badawczej w kontekście długoterminowych potrzeb UE w zakresie konkurencyjności oraz wzmocnienie przekładania wyników badań na praktyczne zastosowania biznesowe.

Potrzebne są reformy mające na celu modernizację systemów badań naukowych i innowacji w celu zwiększenia wpływu inwestycji w tym obszarze. Na przykład wzmocnienie powiązań między przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi oraz poprawa struktur wsparcia na rzecz wykorzystania wyników badań naukowych i innowacji w przemyśle może przyczynić się do stworzenia atrakcyjnego uzasadnienia biznesowego.

Na szczęblu UE Komisja będzie nadal opracowywać i wdrażać polityki ukierunkowane na promowanie innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up w obszarze technologii typu „deep tech” i ekologicznych, w tym przez rozbudowywanie zdolności Europejskiej Rady ds. Innowacji.

5. Energia

Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 8: Udział energii ze źródeł odnawialnych	Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych (zgodnie z wnioskiem dotyczącym dyrektywy w sprawie energii odnawialnej)	45 % w 2030 r.	23,02 (2022 r.) 21,77 % (2021 r.)
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 9: Ceny energii elektrycznej dla odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi	Cena energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych stanowi dobry wyznacznik przystępności cenowej energii.	Spadek, a następnie stabilny poziom	Zakres IC w UE: ⁵³ 0,21 EUR na kWh (Semestr 1. 2023 r.) 0,18 EUR na kWh (Semestr 1. 2022 r.)

UE przewodzi globalnemu przejściu na zdekarbonizowany system energetyczny. W 2022 r. emisje gazów cieplarnianych były o 32,5 %⁵⁴ niższe niż w 1990 r., podczas gdy PKB UE wzrósł o 67 %. Jednocześnie rosyjska wojna przeciwko Ukrainie wywołała kryzys

⁵² Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 77–78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

⁵³ Zakres IC odnosi się do średniej wielkości konsumentów o rocznym zużyciu między 500 MWh a 2 000 MWh i pozwala uzyskać wskaźnik przystępności cenowej.

⁵⁴ Sprawozdanie z postępu działań na rzecz klimatu (2023) – COM/2023/650 final.

Powinien on stanowić podstawę przyszłych kompleksowych działań na rzecz przyspieszenia wdrażania europejskiej zintegrowanej infrastruktury energetycznej. Sednem nowego systemu sieci jest także transformacja cyfrowa⁶⁰. Taka transformacja, dostęp do danych i automatyzacja są niezbędne do zintegrowania wszystkich (nowych) źródeł energii i ustabilizowania systemu.

Po wdrożeniu akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie posłuży do wzmocnienia **produkcji technologii neutralnych emisyjnie** w UE. Europejski plan działania na rzecz energii wiatrowej zawiera zalecenia i zobowiązania dotyczące wspierania zdolności produkcyjnych energii wiatrowej w Europie⁶¹.

Kluczową rolę w zwiększaniu odporności, bezpieczeństwa i zrównoważoności systemu energetycznego UE odgrywają również RRF i REPowerEU, w szczególności w drodze inwestycji w efektywność energetyczną oraz w energię ze źródeł odnawialnych i sieci, a jednocześnie przez przyczynianie się do zwalczania ubóstwa energetycznego.

⁶⁰ COM(2022) 552.

⁶¹ COM(2023) 669.

W ciągu ostatnich pięciu lat UE gruntownie zaktualizowała swój zestaw narzędzi polityki energetycznej, aby osiągnąć cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym pod kątem planu przemysłowego.

Konieczne będą jednak dalsze działania, aby ułatwić wdrażanie bezemisyjnej energii elektrycznej, jej integrację z sieciami energetycznymi oraz zwiększenie produkcji technologii neutralnych emisyjnie. Wszystko to jest niezbędne do obniżenia cen energii i wzmocnienia konkurencyjności Europy.

Państwa członkowskie powinny wnieść wkład w te obszary, na przykład przez wdrożenie planów działania na rzecz sieci i energii wiatrowej, dyrektywy w sprawie energii odnawialnej oraz prac SMET nad wydawaniem zezwoleń i szybkim wdrożeniem aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie. Państwa członkowskie powinny skorzystać z inicjatywy STEP, aby wykorzystać potencjał wszystkich instrumentów UE, w tym funduszy polityki spójności UE, oraz wspierać rozwój i produkcję kluczowych strategicznych czystych technologii energetycznych.

6. Obieg zamknięty

Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
KPI nr 10: Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów	Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów mierzy udział materiałów odzyskanych i ponownie wprowadzonych do gospodarki w ogólnym zużyciu materiałów. Cel określony w Planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym: podwojenie w stosunku do 2020 r.	23,4 % do 2030 r.	11,5 % (2022 r.) 11,7 % (2021 r.)

Europa powoli robi postępy w kierunku gospodarki o bardziej zamkniętym obiegu. Od 2000 r. produktywność zasobów przemysłu UE⁶³ wzrosła o 37 %, co wskazuje na efektywniejsze wykorzystanie materiałów w produkcji UE, ale w ostatnim dziesięcioleciu ślad materiałowy UE⁶⁴ pozostał stabilny⁶⁵. Niedawno uzgodniono przepisy, które po wdrożeniu będą skutkować poprawą uzasadnienia biznesowego dla obiegu zamkniętego.

Bardziej zamknięty obieg w gospodarce oznacza mniejsze zużycie surowców pierwotnych, zmniejszenie ilości odpadów i ograniczenie zależności. Wiąże się to również ze znacznym potencjałem tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, zwłaszcza w gospodarce społecznej. Do bardziej zamkniętego obiegu, na przykład w obszarze materiałów do produkcji baterii, może przyczynić się biogospodarka.

Wskaźnik wykorzystania surowców wtórnych na poziomie 11,5 % w 2022 r. stanowi mniej niż połowę celu uzgodnionego na 2030 r., co wskazuje na znaczny niewykorzystany potencjał (zob.

⁶² Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

⁶³ Jest to związek między wielkością gospodarki wewnętrznej a wykorzystaniem wewnętrznych zasobów naturalnych.

⁶⁴ Jest to całkowita ilość surowców zużytych przez mieszkańców: obejmuje materiały wykorzystywane w produkcji UE, dodając materiały stanowiące nieodłączny element importu i odliczając materiały związane z wywozem.

⁶⁵ „Europe’s material footprint” [„Ślad materiałowy Europy”] ([europa.eu](https://europe.eu)).

rys. 3 i kluczowy wskaźnik efektywności 10). Jednocześnie w ciągu dwudziestu lat produktywność zasobów przemysłu UE wzrosła o 37 %⁶⁶ i jest obecnie porównywalna z produktywnością w USA i trzykrotnie wyższa niż w Chinach.

Nie zrównoważona konsumpcja i związana z nią produkcja są kluczowymi wąskimi gardłami na drodze do obiegu zamkniętego⁶⁷. Zaledwie 20 % MŚP korzysta z materiałów pochodzących z recyklingu, a jedynie 11 % przyjmuje modele biznesowe oparte na materiałach w obiegu zamkniętym⁶⁸.

Niedawno przyjęte lub uzgodnione na szczeblu politycznym przepisy stanowią **mocne uzasadnienie biznesowe dla bardziej zamkniętego obiegu** w UE. Na rynkach wyższego szczebla zgodnie z **aktem w sprawie surowców krytycznych** zdolność Unii w zakresie recyklingu powinna pokryć 25 % jej rocznego zużycia surowców strategicznych do 2030 r. Na poziomie produktów **rozporządzenie w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów** umożliwi opracowanie szczegółowych kryteriów dotyczących obiegu zamkniętego w odniesieniu do kategorii produktów wprowadzanych na rynek UE⁶⁹. Pomoże to zaradzić fragmentacji jednolitego rynku spowodowanej rozbieżnymi przepisami krajowymi dotyczącymi zrównoważonego charakteru produktów. Cyfrowy paszport produktu ułatwi wymianę informacji w łańcuchach dostaw. Nadzór rynku zostanie wzmocniony, aby zaradzić deficytowi w zakresie egzekwowania obowiązujących wymogów dotyczących ekoprojektu, zwłaszcza w odniesieniu do produktów przywożonych. Już teraz **unijne ramy regulacyjne dotyczące baterii**⁷⁰ przyczyniają się do tworzenia łańcuchów wartości o obiegu zamkniętym w zakresie produkcji baterii. Jednocześnie należy usunąć pewne bariery, aby sprzyjać bardziej zamkniętemu obiegowi, na przykład w odniesieniu do definicji odpadów. Na poziomie konsumentów dyrektywa w sprawie wzmocnienia pozycji konsumentów w procesie transformacji ekologicznej oraz dyrektywa w sprawie oświadczeń środowiskowych pomagają konsumentom w identyfikowaniu wiarygodnych i zrównoważonych produktów.

⁶⁶ Eurostat: [Rachunki przepływów materialnych i produktywność zasobów – Statistic Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

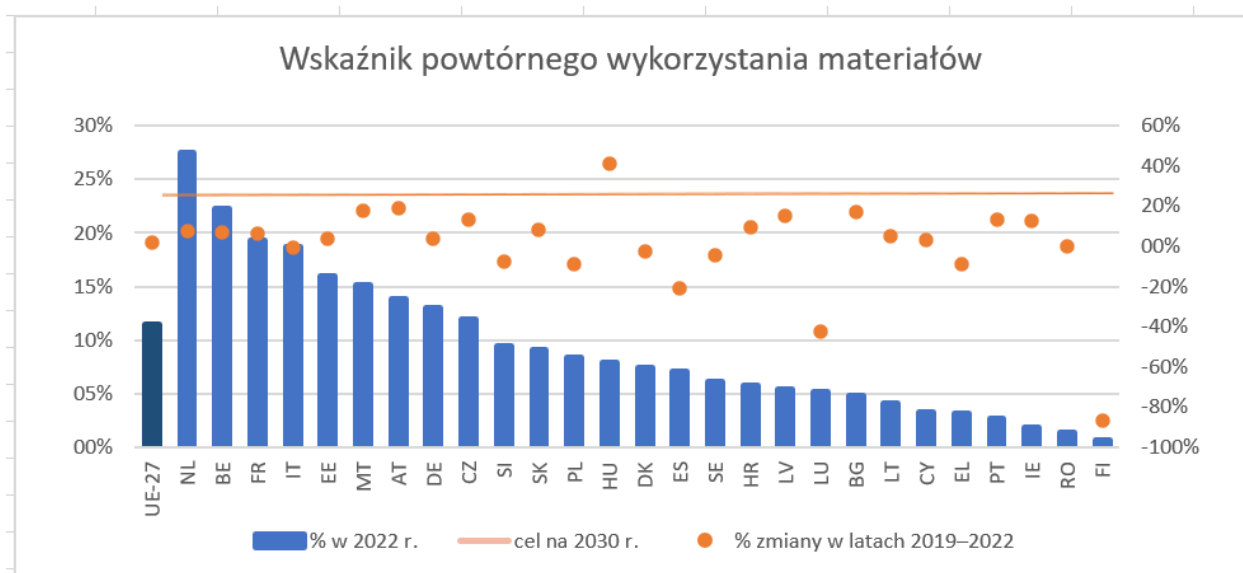
⁶⁷ [Warunki i ścieżki zrównoważonej konsumpcji o obiegu zamkniętym w Europie – Europejska Agencja Środowiska \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

⁶⁸ Zob. badanie dotyczące ekosystemów przemysłowych w załączniku 6.

⁶⁹ Rozporządzenie w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów (COM(2022) 142).

⁷⁰ Rozporządzenie (UE) 2023/1542.

Rys.3:Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów (wykorzystanie surowców wtórnych jako % ogólnego wykorzystania materiałów)

Źródło: Eurostat

Niedawno przyjęte przepisy zwiększą obieg zamknięty w UE. Aby jednak zapewnić jego skuteczność, państwa członkowskie muszą pracować nad wzmocnieniem nadzoru rynku w odniesieniu do wymogów regulacyjnych dotyczących produktów związanych z obiegiem zamkniętym. Ponadto państwa członkowskie mogłyby promować zrównoważone zużycie materiałów poprzez wspieranie zastosowania przemysłowego surowców wtórnych (symbioza przemysłowa między przedsiębiorstwami) oraz platform gospodarki dzielenia się, które mogą łączyć podaż i popyt na odpady nadające się do recyklingu/ponownego użycia. Ponadto ważne jest, aby włączać gospodarki o obiegu zamkniętym do głównego nurtu polityki poprzez pobudzanie badań naukowych i innowacji, podnoszenie i zmianę kwalifikacji siły roboczej oraz ukierunkowanie na wykorzystanie instrumentów finansowych.

7. Cyfryzacja

Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 11: Wskaźnik wykorzystania technologii cyfrowych w MŚP	Odsetek przedsiębiorstw unijnych o co najmniej podstawowym poziomie wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych. Poziom podstawowy wiąże się z korzystaniem z co najmniej czterech z dwunastu wybranych technologii cyfrowych (np. korzystanie z dowolnej technologii opartej na sztucznej inteligencji; odsetek sprzedaży w handlu elektronicznym stanowiący co najmniej 1 % całkowitego obrotu; itp.) zgodnie z definicją w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”.	90 % do 2030 r.	69,30 % (2022 r.) 61,36 % (2021 r.)

⁷¹ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

Kluczowy wskaźnik efektywności nr 12: Wprowadzanie technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa	Odsetek europejskich przedsiębiorstw korzystających z usług w chmurze, dużych zbiorów danych lub sztucznej inteligencji. Cel wyznaczony w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”.	75 % do 2030 r.	Usługi w chmurze: 34 % (2021 r.) Duże zbiory danych: 14 % (2020 r.) Sztuczna inteligencja 8 % (2021 r.)
--	--	-----------------	--

Wdrażanie i absorpcja technologii cyfrowych oraz ogólna cyfryzacja gospodarki są istotnymi czynnikami stymulującymi konkurencyjność i suwerenność. Istnieje obecnie szereg instrumentów finansowania i inicjatyw ustawodawczych mających na celu zwiększenie cyfryzacji przedsiębiorstw i konkurencyjności unijnego sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych. Aby przyspieszyć transformację cyfrową, wyeliminować luki inwestycyjne i wzmocnić zdolności cyfrowe zgodnie z programem polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” konieczne będzie kontynuowanie i intensyfikacja wspólnych działań.

Pomimo mocnych stron UE w określonych obszarach technologii cyfrowych, takich jak zaawansowane technologie produkcyjne i sprzęt do produkcji półprzewodników, udział UE w światowym rynku technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w ostatnim dziesięcioleciu zmniejszył się drastycznie z 21,8 % (2013 r.) do 11,3 % (2022 r.), natomiast udział USA wzrósł z 26,8 % do 36 %⁷².

Program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”⁷³ jest systemem zarządzania opartego na współpracy między UE a organami krajowymi w celu wsparcia realizacji konkretnych celów i założeń na 2030 r. Koncentrują się one na czterech obszarach: umiejętnościach cyfrowych; infrastrukturze cyfrowej; cyfryzacji przedsiębiorstw, w tym poprzez wykorzystanie zaawansowanych technologii, takich jak sztuczna inteligencja (AI), usługi w chmurze i analiza dużych zbiorów danych; oraz cyfryzacji usług publicznych. W pierwszym sprawozdaniu na temat stanu cyfrowej dekady⁷⁴ podkreślono **potrzebę przyspieszenia i pogłębienia wspólnych działań** na rzecz realizacji naszych ambicji w dziedzinie półprzewodników i zaawansowanych umiejętności cyfrowych oraz wspierania transformacji cyfrowej europejskich przedsiębiorstw.

Szereg unijnych instrumentów finansowania wspiera wzmocnianie **zdolności cyfrowych, infrastruktury cyfrowej i umiejętności potrzebnych do transformacji cyfrowej**. Na przykład program „Cyfrowa Europa” przyczynił się (za pomocą programu „Horyzont Europa”) do uczynienia UE światowej klasy liderem w dziedzinie obliczeń wielkiej skali i zapewnia strategiczne finansowanie w celu wspierania projektów w dziedzinie sztucznej inteligencji, zaawansowanych umiejętności cyfrowych, cyberbezpieczeństwa oraz wdrażania rozwiązań cyfrowych dla administracji publicznych i przedsiębiorstw.

⁷² „ICT global market share worldwide 2023” [Udział w światowym rynku ICT na całym świecie w 2023 r.] | Statista.

⁷³ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r.

⁷⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/library/2023-report-state-digital-decade>. Są to kompleksowe ramy, które kierują wszystkimi działaniami związanymi z cyfryzacją i koordynują takie działania z zastosowaniem podejścia do polityki przemysłowej. W szczególności określają i monitorują realizację celów cyfrowej dekady, takich jak wymierne cele w zakresie łączności, umiejętności cyfrowych, przedsiębiorstw cyfrowych i cyfrowych usług publicznych.

Przełomowe pojawienie się generatywnej sztucznej inteligencji stwarza wyjątkową szansę na rynku, który ma rosnąć o ponad 24,4 % rocznie w latach 2023–2030⁷⁵. Aby pobudzić innowacje w dziedzinie sztucznej inteligencji, akt w sprawie sztucznej inteligencji zapewnia stabilne, przewidywalne i proporcjonalne ramy prawne dla twórców sztucznej inteligencji, zwiększając zaufanie obywateli i przedsiębiorstw do zastosowań AI, a tym samym zwiększając ich wykorzystanie w UE.

Ponadto, uzupełniając ramy regulacyjne, pakiet dotyczący przedsiębiorstw typu start-up i innowacji w dziedzinie sztucznej inteligencji⁷⁶ sprawi, że Europa stanie się innowacyjną potęgą w dziedzinie godnej zaufania sztucznej inteligencji. Opierając się na wiodącej na świecie infrastrukturze w dziedzinie europejskich obliczeń wielkiej skali (EuroHPC), tworzy „fabryki AI”, które łączą kluczowe elementy sztucznej inteligencji – dane, obliczenia, algorytmy i talent – i służą jako punkt kompleksowej obsługi dla przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się sztuczną inteligencją do szkolenia i rozwijania dużych modeli sztucznej inteligencji. Ponadto łączy on przedsiębiorstwa typu start-up i badaczy zajmujących się sztuczną inteligencją z użytkownikami przemysłowymi, wspierając innowacyjne zastosowania generatywnej sztucznej inteligencji w 14 europejskich ekosystemach przemysłowych.

W ramach innych środków z zakresu polityki UE zaczęto już **budować krajowe zdolności** w zakresie innych przekrojowych technologii cyfrowych i koncentrowano się na zmniejszaniu **strategicznych zależności** dotyczących chipów i usług w chmurze⁷⁷. **Akt w sprawie chipów** zwiększy zdolności produkcyjne UE⁷⁸ w celu zapewnienia, aby do 2030 r. co najmniej 20 % produkcji światowej pod względem wartości najnowocześniejszych półprzewodników odbywało się w Europie. **Projekty IPCEI dotyczące mikroelektroniki oraz nowej generacji infrastruktury i usług w chmurze** mobilizują duże przedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa typu start-up do inwestowania w duże, innowacyjne zdolności przemysłowe⁷⁹ oraz do rozwoju interoperacyjnego i swobodnie dostępnego europejskiego ekosystemu przetwarzania danych.

Przyjęcie technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa w UE może znacznie zwiększyć wydajność pracy w całej gospodarce. W 2022 r. 69 % unijnych MŚP charakteryzowało się co najmniej podstawowym poziomem wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych, w porównaniu z celem cyfrowej dekady na 2030 r. wynoszącym 90 % (zob. kluczowy wskaźnik efektywności nr 11). Odsetek unijnych przedsiębiorstw zatrudniających co najmniej 10 pracowników, które przyjęły technologie cyfrowe, wyniósł 14 % w przypadku dużych zbiorów danych w 2020 r., 34 % w przypadku chmury i 8 % w przypadku sztucznej inteligencji w 2021 r., w porównaniu z celem na 2030 r., zgodnie z którym 75 % przedsiębiorstw ma korzystać z co najmniej jednej z tych technologii (zob. kluczowy wskaźnik efektywności nr 12). Przedsiębiorstwa typu start-up z sektora technologii cyfrowych są bardzo aktywne w większości

⁷⁵ Stowarzyszenie Maszyn Obliczeniowych, „TechBriefs” [Podsumowanie techniczne], lato 2023/wydanie 8 – [3626110 \(acm.org\)](https://3626110.acm.org/).

⁷⁶ [Komisja uruchamia pakiet na rzecz innowacji w dziedzinie sztucznej inteligencji w celu wsparcia przedsiębiorstw typu start-up i MŚP zajmujących się sztuczną inteligencją | Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy \(europa.eu\)](#).

⁷⁷ Dokument roboczy służb Komisji SWD(2021)352 „Strategiczne zależności i zdolności” towarzyszący „Aktualizacji nowej strategii przemysłowej z 2020 r.: W stronę silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy”.

⁷⁸ Do 2030 r. planuje się uruchomienie w internecie 14 nowych fabryk.

⁷⁹ W tym surowce krytyczne, sprzęt, płytki, badania, przedprodukcję i projektowanie.

ekosystemów przemysłowych, przy czym największy udział mają sektory zdrowia, mobilności oraz sektor kultury i sektor kreatywny³⁴. Wiele z tych przedsiębiorstw typu start-up oferuje podstawowe rozwiązania cyfrowe, takie jak internetowe platformy handlowe lub usługi w zakresie oprogramowania komputerowego, które przyczyniają się do transformacji ekosystemów.

Cyfryzacja unijnych przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, i usług publicznych postępuje, ale w niektórych obszarach pozostaje znacznie poniżej celów i założeń cyfrowej dekady na 2030 r. Aby temu zaradzić, UE i państwa członkowskie powinny w pełni wdrożyć program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”.

UE podjęła już różne środki z zakresu polityki w celu zmniejszenia strategicznej zależności i promowania konkurencyjności poprzez zwiększenie inwestycji w technologie strategiczne, takie jak półprzewodniki, usługi w chmurze, sztuczna inteligencja i obliczenia wielkiej skali. Aby polityka ta była skuteczniejsza, państwa członkowskie muszą dostosować strategię budowania zdolności produkcyjnych w odpowiednich obszarach.

8. Edukacja i umiejętności

Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 13: Coroczne uczestnictwo dorosłych w kształceniu i szkoleniu (średnia dla mężczyzn i kobiet)	Większy udział w szkoleniach będzie świadczył o dobrym postępie w zakresie rozwoju umiejętności sprzyjających zrównoważonej konkurencyjności (cel wyznaczony na szczycie w Porto, filar socjalny).	60 % do 2030 r.	37,4 % (2016 r.) Na podstawie badania edukacji dorosłych, które było w przeszłości przeprowadzane raz na 6 lat.
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 14: Wskaźnik zatrudnienia osób dorosłych	Wyższy wskaźnik zatrudnienia przyczynia się do konkurencyjności trwałej pod względem społecznym (cel wyznaczony na szczycie w Porto, filar socjalny).	78 % do 2030 r.	74,6 % (2022 r.) 73 % (2021 r.)
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 15: Specjaliści w dziedzinie ICT (średnia dla kobiet i mężczyzn, % zatrudnienia)	Wskaźnik ten, jeden z celów programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”, służy do pomiaru postępów w kierunku osiągnięcia celu, jakim jest dysponowanie odpowiednio liczną siłą roboczą specjalizującą się w rozwoju i wdrażaniu technologii cyfrowych.	20 mln do 2030 r. (tj. ok. 10 % całkowitego zatrudnienia)	9,4 mln (2022 r.) 8,9 mln (2021 r.) Procent całkowitego zatrudnienia: 4,6 % (2022 r.) 4,5 % (2021 r.)
Kluczowy wskaźnik efektywności dla krajów kandydujących nr 15a: Średnie wyniki testów dla piętnastolatków (PISA)	PISA jest programem międzynarodowej oceny umiejętności uczniów prowadzonym przez OECD. W ramach programu ocenia się zdolność 15-latków do wykorzystywania swojej wiedzy i umiejętności w zakresie rozumienia czytanego tekstu, matematyki i rozumowania w naukach przyrodniczych w celu rozwiązywania praktycznych problemów.	Wzrost	<i>Matematyka:</i> 474 (2022 r.) 492 (2018 r.) <i>Czytanie:</i> 475 (2022 r.) 488 (2018 r.)

⁸⁰ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

UE, która w 2022 r. osiągnęła poziom 74,6 %, jest na dobrej drodze do osiągnięcia docelowego wskaźnika zatrudnienia na poziomie 78 % w 2030 r. Trzy czwarte MŚP boryka się jednak obecnie z niedoborami pracowników i kwalifikacji, którym zaczęto zaradzać dzięki paktowi na rzecz umiejętności i środkom ułatwiającym mobilność pracowników. Dostępność wysokiej jakości miejsc pracy, niwelowanie różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz promowanie równych szans dla wszystkich mają kluczowe znaczenie dla przyciągnięcia i zatrzymania siły roboczej. Wykwalifikowana siła robocza jest kluczowym czynnikiem konkurencyjności w kontekście zachodzących zmian demograficznych⁸¹.

Transformacja ekologiczna i cyfrowa stwarza **zapotrzebowanie na nowe umiejętności**, co wymaga podnoszenia i zmiany kwalifikacji siły roboczej. Przykładowo, 35–45 % siły roboczej w sektorze renowacji budynków będzie potrzebowało szkolenia w zakresie efektywności energetycznej⁸². Bardzo potrzebne są umiejętności w zakresie ICT, chociaż konkretne potrzeby różnią się znacznie w zależności od ekosystemów (zob. Figure 4). Liczba specjalistów w dziedzinie ICT osiągnęła 9,4 mln w 2022 r., co stanowi 4,6 % całkowitego zatrudnienia i przyczynia się do osiągnięcia celu na 2030 r. wynoszącego 20 mln osób (zob. kluczowy wskaźnik efektywności nr 15). Z drugiej strony w UE tylko około jedna osoba dorosła na trzy uczestniczy co roku w działaniach edukacyjnych (zob. kluczowy wskaźnik efektywności nr 13). Ponadto średnie wyniki 15-latków w UE spadły w 2022 r. w porównaniu z 2018 r. we wszystkich dziedzinach, w których UE osiąga gorsze wyniki od swoich głównych konkurentów. Sugeruje to, że Europa boryka się z problemem, jakim jest umożliwienie osobom młodym zdobywania podstawowych umiejętności.

⁸¹ Komunikat „Zmiana demograficzna w Europie: zestaw narzędzi do działania”, COM(2023) 577 final.

⁸² ETUC, „Skills and Quality Jobs in Construction” [Umiejętności i wysokiej jakości miejsca pracy w budownictwie]: [230630 - jtc_study_report_may_2023.pdf \(ituc-csi.org\)](https://www.etuc-csi.org/en/publications/230630_-_jtc_study_report_may_2023.pdf).

Rys.4: odsetek internetowych ogłoszeń o pracę wymagających co najmniej umiarkowanych lub zaawansowanych umiejętności cyfrowych, UE-27.

Źródło: analiza Technopolis Group na podstawie danych Cedefop Skillovate dla projektu Europejskiego Monitora Ekosystemów Przemysłowych (EMI) 2023.

UE dysponuje narzędziami politycznymi umożliwiającymi sprostanie tym wyzwaniom⁸³. Finansowanie spójności, a w szczególności Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)⁸⁴, wspiera krajowe **inwestycje w kapitał ludzki**. Za pośrednictwem **paktu na rzecz umiejętności** oraz konkretnych partnerstw ustanowionych w każdym z 14 ekosystemów przemysłowych UE przyczynia się do wymaganego podnoszenia i zmiany kwalifikacji milionów pracowników w ekosystemach przemysłowych. 1 500 partnerów społeczno-gospodarczych zobowiązało się do podniesienia i zmiany kwalifikacji 10 mln pracowników do 2030 r., przy czym opracowano już ponad 15 000 programów szkoleniowych. Ponadto na mocy aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie Komisja wspiera uruchomienie **akademii umiejętności** w celu zwiększenia skali produkcji i instalacji technologii neutralnych emisyjnie oraz potrzebnych do ich produkcji surowców⁸⁵. Instrument Wsparcia Technicznego dodatkowo pomaga państwom

⁸³ Na przykład laboratorium edukacyjne w dziedzinie inwestowania w kształcenie i szkolenie wysokiej jakości pomaga państwom członkowskim określić polityki, które są szczególnie skuteczne w zwiększaniu podstawowych i zaawansowanych umiejętności.

⁸⁴ W okresie programowania 2021–2027 inwestycje EFS+ w edukację i umiejętności powinny wynieść ponad 42 mld EUR (całkowity budżet), z czego ponad 15 mln EUR zostanie przeznaczonych na edukację dorosłych. Krajowe plany wykorzystania zasobów EFS+ lub Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności obejmują wiele działań mających na celu przekwalifikowanie siły roboczej; w przypadku około połowy państw członkowskich obejmują one również działania na rzecz systemów indywidualnych rachunków szkoleniowych, wdrażając zalecenie Rady z czerwca 2022 r.

⁸⁵ Akademie umiejętności opracowują programy uczenia się oferowane organizatorom kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich. Na podstawie istniejących modeli w sektorze baterii celem akademii jest przeszkolenie 100 000 osób uczących się w ciągu 3 lat od ich utworzenia. Ponadto Akademia Umiejętności w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa połączy istniejące inicjatywy w zakresie umiejętności w dziedzinie cyberbezpieczeństwa i poprawi ich koordynację, aby wyeliminować niedobór talentów w dziedzinie cyberbezpieczeństwa [Akademia](#)

członkowskim w opracowywaniu i wdrażaniu reform strukturalnych mających na celu promowanie podnoszenia i zmiany kwalifikacji obywateli oraz podnoszenie umiejętności osób młodych. Mechanizm wspierania talentów⁸⁶ wspiera regiony UE dotknięte przyspieszonym spadkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Mobilność pracowników na jednolitym rynku może pomóc złagodzić niedobory umiejętności⁸⁷. Jak dotąd dotyczy to jednak stosunkowo niewielu pracowników z UE (3,8 %⁸⁸) i jest znacznie bardziej rozpowszechnione wśród osób wysoko wykwalifikowanych. Jedynie 14 % unijnych MŚP (w porównaniu z 30 % dużych przedsiębiorstw) próbowało rekrutować pracowników z innych państw członkowskich UE⁸⁹. Wymogi regulacyjne lub administracyjne często utrudniają mobilność pracowników i konieczne jest uproszczenie tych wymogów. Przemieszczając się w celu podjęcia pracy, obywatele UE napotykają rozbieżności w praktykach rejestracji stosowanych przez władze lokalne i w dostępie do krajowych systemów informatycznych⁹⁰. Wskaźnik **uznawania kwalifikacji zawodowych** w celu uzyskania dostępu do zawodu regulowanego w innym państwie członkowskim jest dość wysoki w zdecydowanej większości państw członkowskich, ale w niektórych zawodach i krajach nadal obowiązują restrykcyjne wymogi dotyczące kwalifikacji i długotrwałe procedury⁹¹. Aby ułatwić przyciąganie **pracowników z państw trzecich**, opracowany przez Komisję „pakiet dotyczący mobilności umiejętności i talentów”⁹² zawiera zalecenia dla państw członkowskich dotyczące sposobów ułatwienia uznawania kwalifikacji obywateli państw trzecich⁹³ oraz wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie ustanowienia unijnej puli talentów⁹⁴.

W następstwie szczytu partnerów społecznych w Val Duchesse, który odbył się 31 stycznia 2024 r., Komisja, we współpracy z partnerami społecznymi, przedstawi do wiosny 2024 r. plan działania na rzecz rozwiązania problemu niedoboru pracowników i kwalifikacji.

[Umiejętności w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa | Platforma na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia \(europa.eu\)](https://europa.eu)

⁸⁶ [harnessing-talents-regions_pl.pdf \(europa.eu\)](#)

⁸⁷ Komisja Europejska (2023), „Zatrudnienie i kwestie społeczne w Europie”.

⁸⁸ [Mobilność pracowników i dopasowywanie transgraniczne | Tabela wyników jednolitego rynku \(europa.eu\)](#). Ponadto wydaje się, że jedynie 17 % obywateli UE kiedykolwiek mieszkało [lub pracowało w kraju innym niż ich kraj pochodzenia](#) (zob. Komisja Europejska (2022), badanie Eurobarometr 528 „Mobilność wewnątrz UE po pandemii”).

⁸⁹ Komisja Europejska (2023), badanie Flash Eurobarometr 537 „MŚP i niedobory wykwalifikowanej siły roboczej”.

⁹⁰ Badanie Eurobarometr Flash 529 dotyczące Europejskiego Roku Umiejętności: sprawozdanie dotyczące niedoborów wykwalifikowanej siły roboczej, strategii rekrutacji i zatrzymywania pracowników w małych i średnich przedsiębiorstwach.

⁹¹ [Dostęp do usług i rynków usług | Tabela wyników jednolitego rynku \(europa.eu\)](#).

⁹² Komunikat w sprawie mobilności umiejętności i talentów, COM(2023) 715.

⁹³ C(2023) 7700 final.

⁹⁴ COM(2023) 716 final.

Skuteczniejsze i bardziej ukierunkowane wykorzystanie funduszy UE na inwestycje w edukację i umiejętności na szczeblu krajowym, na przykład w celu wspierania działań w ramach Paktu na rzecz umiejętności i akademii umiejętności przemysłu neutralnego emisyjnie, może pomóc w osiągnięciu postępów w dostosowywaniu kształcenia i szkolenia do zapotrzebowania na umiejętności.

Ponadto mobilność pracowników i usługodawców można ułatwić dzięki proporcjonalnym wymogom dostępu do zawodów regulowanych, sprawniejszemu uznawaniu kwalifikacji zawodowych oraz prostszym i bardziej cyfrowym praktykom rejestracji obywateli przenoszących się do innego państwa członkowskiego.

9. Handel i otwarta strategiczna autonomia

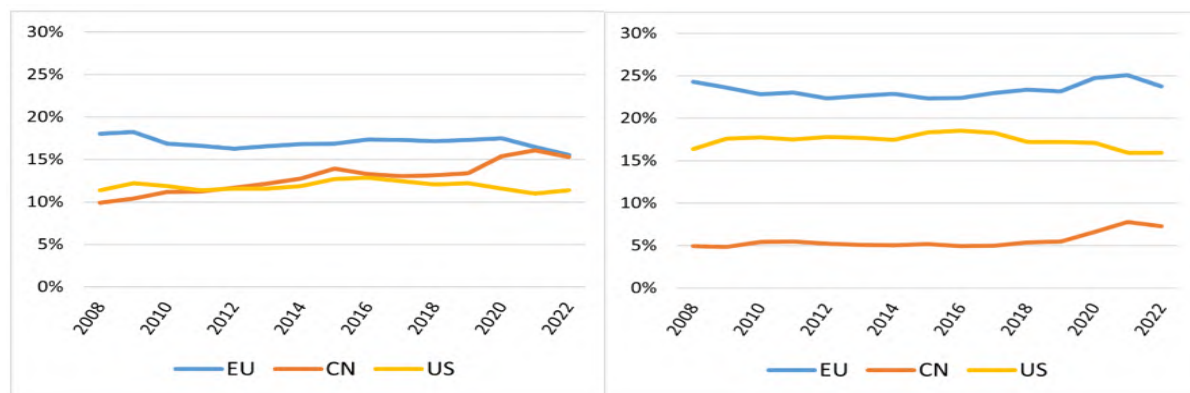
Kluczowy wskaźnik	Opis	Cel	Najnowsza unijna
Kluczowy wskaźnik efektywności nr 16: Handel z resztą świata (jako udział w PKB)	Handel z resztą świata (jako udział w PKB)	Wzrost	17,6 % w przypadku towarów (2022 r.) 14,8 % w przypadku towarów (2021 r.) 7,7 % w przypadku usług (2022 r.) 6,9 % w przypadku usług (2021 r.)
Kluczowy wskaźnik efektywności dla krajów kandydujących nr 16a: Eksport towarów i usług jako udział w imporcie reszty świata	Eksport towarów i usług z UE, Zjednoczonego Królestwa, USA, Japonii i Chin jako odpowiedni udział w imporcie reszty świata.	Stabilny lub wzrost	16,2 % w przypadku towarów (2022 r.) 16,4 % w przypadku towarów (2021 r.) 33,1 % w przypadku usług (2022 r.) 35,2 % w przypadku usług (2021 r.)

Handel ma kluczowe znaczenie dla długoterminowej konkurencyjności UE. Sprzyja on efektywności i innowacyjności oraz otwiera rynki dla podmiotów z UE. Siła gospodarcza i polityczna UE wynika z jej pozycji największego partnera handlowego i inwestora: jest największym eksporterem na świecie, odpowiadającym za 16 % światowego eksportu. UE promuje i rozwija otwarty i oparty na zasadach handel. Jednocześnie nowe zagrożenia wynikające z rosnących napięć geopolitycznych, nieuczciwych praktyk handlowych i asymetrycznych zależności skłoniły UE do podjęcia nowych kroków, zachęcających do dywersyfikacji dostaw poprzez wzmocnienie powiązań handlowych i inwestycyjnych, a także wzmocnienie zdolności produkcyjnych w krytycznych obszarach. UE wykorzystuje również swoje narzędzia ochrony handlu i uzupełnia swój zestaw narzędzi, aby bronić równych warunków działania dla unijnych przedsiębiorstw.

⁹⁵ Dane pochodzą z grudnia 2023 r. W załączniku 1 „Przegląd kluczowych wskaźników efektywności (KPI) dotyczących długoterminowej konkurencyjności” w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024) 78 przedstawiono informacje na temat dłuższych tendencji.

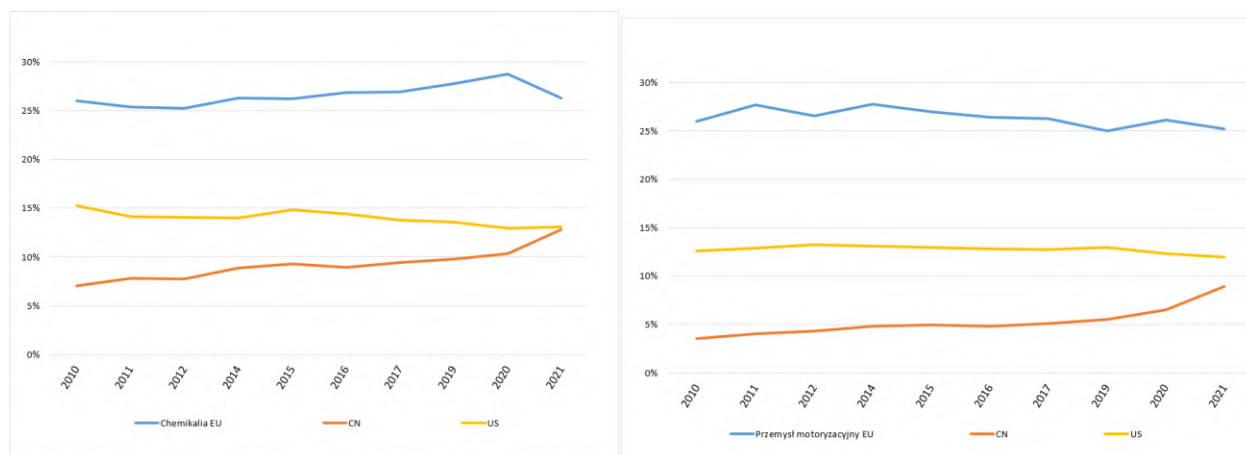
Handel ma kluczowe znaczenie dla długoterminowej konkurencyjności UE. W 2022 r. pozaunijny handel towarami i usługami wyniósł odpowiednio 18 % i 8 % unijnego PKB. UE jest **największym eksporterem na świecie** (16 % importu wszystkich krajów, podobnie jak Chiny i wyraźnie przed USA). UE osiąga szczególnie dobre wyniki w zakresie usług (zob Figure 5) oraz w eksporcie zaawansowanych technologicznie produktów (23 %), chociaż w ciągu ostatniego dziesięciolecia udział ten stopniowo spadał⁹⁶. UE dominuje również w światowym eksporcie w kilku sektorach przemysłu wytwórczego, takich jak rynek chemiczny i motoryzacyjny (zob. Figure 6), na których jednak ostatnie wydarzenia, w szczególności kryzys energetyczny i szybki wzrost rynków czystych technologii w Chinach, spowodowały utratę udziału w rynku. W rzeczywistości połączenie czynników „odpychających” (wyższe koszty energii w UE) i „przyciągających” (bardzo atrakcyjne warunki inwestycyjne w państwach trzecich) mogłoby negatywnie wpłynąć na inwestycje wymagane w Europie dla udanej transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Rys.5: Udział w światowym eksporcie: łącznie (po lewej); usługi (po prawej)

Źródło: Komisja Europejska na podstawie WTO (Światowa Organizacja Handlu)

Rys.6: Udział w światowym eksporcie: UE, Chiny, USA (%): chemikalia (po lewej); przemysł motoryzacyjny (po prawej)

Źródło: Komisja Europejska na podstawie WTO

⁹⁶ [Economic resilience \[Odporność gospodarcza\] | Tabela wyników jednolitego rynku \(europa.eu\)](#).

Kryzys związany z pandemią COVID-19 i inwazją Rosji na Ukrainę ujawniły podatność jednolitego rynku na zakłócenia w łańcuchu dostaw, co wymagało odważnych działań, w tym środków wzajemności, wspólnych zakupów i dywersyfikacji dostaw⁹⁷. Unijna platforma energetyczna odegrała kluczową rolę włączeniu popytu europejskich nabywców i zabezpieczeniu dostaw gazu do Europy od międzynarodowych producentów i dostawców. Mogłaby zostać wykorzystana jako plan organizacji wspólnych zakupów strategicznych towarów, w tym wodoru i surowców krytycznych.

W ciągu ostatnich dwóch dekad wzrosło **uzależnienie UE od Chin**. Niedawne kontrole eksportu, które Chiny wprowadziły w odniesieniu do produktów z galu, germanu i sztucznego grafitu, pokazują nieodłączne ryzyko związane z daleko idącą zależnością gospodarczą od importu od jednego dostawcy spoza UE. W tym kontekście Komisja opracowuje i wdraża strategię zmniejszania ryzyka w odniesieniu do Chin.

W odpowiedzi na wniosek Rady Europejskiej z października 2020 r. Komisja zidentyfikowała **strategiczne zależności**⁹⁸ UE i zaczęła je zmniejszać. Strategiczne zależności stanowią około 9,2 % całkowitego przywozu spoza UE, a pojedyncze punkty awarii (SPOF)⁹⁹ występują w 40 % zidentyfikowanych przypadków. Kluczowe sektory, takie jak przestrzeń kosmiczna i obronność, są również narażone na zależności zagraniczne, które wymagają zwiększenia wewnątrzunijnej integracji tych rynków.

Szereg **państw spoza UE** podjęło działania w celu zmniejszenia własnej zależności i pobudzenia kredytów i inwestycji w strategicznych sektorach¹⁰⁰. Dzięki dotacjom państwowym faworyzującym przedsiębiorstwa państwowe, programom wsparcia, rządowym funduszom wspierającym i praktykom handlowym, Chiny znajdują się obecnie w czołówce rynku czystych technologii. Zapowiedziane inwestycje w Chinach przekraczają 280 mld USD, co prowadzi do nadwyżki mocy produkcyjnych i presji cenowej, która może zagrozić uzasadnieniu biznesowemu innych branż. Dzięki ustawie o obniżeniu inflacji (IRA) Stany Zjednoczone zwiększyły starania na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu. Podejście USA opiera się na dotacjach w celu stworzenia krajowej bazy produkcyjnej na potrzeby technologii neutralnych emisyjnie. Niektóre elementy IRA, w szczególności odnoszące się do treści dyskryminujących, wymogów dotyczących zgromadzeń i dotacji związanych z produkcją, wzbudziły obawy UE i innych partnerów międzynarodowych¹⁰¹. Na przykład ulgi podatkowe przewidziane w IRA

⁹⁷ [REPowerEU \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/energy/en/repower-eu)

⁹⁸ Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP Komisja Europejska; SWD(2021) 352 „Strategiczne zależności i zdolności”; SWD(2022) 40 final „Strategiczne zależności i zdolności UE: drugi etap szczegółowych przeglądów”; Single Market Economic Papers, nr 14 „[An enhanced methodology to monitor the EU's strategic dependencies and vulnerabilities - European Commission](https://ec.europa.eu/economy_finance/en/an-enhanced-methodology-to-monitor-the-eu-s-strategic-dependencies-and-vulnerabilities-european-commission)” [Udoskonalona metoda monitorowania strategicznych zależności i słabych punktów UE] (europa.eu).

⁹⁹ Ryzyko SPOF zależy od dwóch cech produktu: 1) istnienie centralnego węzła w światowych sieciach handlowych dla tego produktu oraz 2) wysoka koncentracja światowego eksportu w jednym kraju. Obliczone ryzyko globalnych SPOF uzyskuje się poprzez połączenie tych dwóch wskaźników. Więcej informacji na ten temat znajduje się na s. 18 w Single Market Economic Papers, nr 14 (odniesienie powyżej).

¹⁰⁰ Załącznik 5 do niniejszego komunikatu zawiera przegląd środków zwiększających odporność kluczowych partnerów międzynarodowych (SWD(2024) 78).

¹⁰¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_23_5245

zwiększają przewagę kosztową krajowej produkcji zestawów baterii o 25–30 % całkowitych kosztów produkcji¹⁰².

Aby sprostać takim wyzwaniom, UE opracowała własny zestaw narzędzi, łącząc działania na rzecz dywersyfikacji dostaw i zwiększenia zdolności krajowych¹⁰³.

Komisja nadal aktywnie angażuje się w ochronę i reformę WTO, aby skuteczniej przeciwdziałać zakłóceniom konkurencji, a nadchodząca 13. konferencja ministerialna stwarza ku temu ważną okazję. Zawarła również umowy o wolnym handlu i umowy o partnerstwie gospodarczym, np. z Nową Zelandią, Kenią i Chile, oraz negocjuje kolejne umowy. Równolegle, w celu przyspieszenia współpracy przemysłowej, UE zawarła **partnerstwa strategiczne w dziedzinie surowców** z Kanadą, Ukrainą, Kazachstanem, Namibią, Argentyną, Chile, Demokratyczną Republiką Konga, Zambią i Grenlandią. Partnerstwa te ułatwiają realizację projektów przemysłowych dotyczących surowców w państwach spoza UE wraz z odbiorcami z UE¹⁰⁴ oraz wspierają rozwój zrównoważonych łańcuchów wartości i wysokiej jakości lokalnych miejsc pracy. Partnerstwa z krajami rozwijającymi się opierają się na szerszej unijnej strategii **Global Gateway**. UE zawarła również cztery **partnerstwa cyfrowe** z Japonią, Koreą, Singapurem i Kanadą, które koncentrują się w szczególności na bezpiecznej sieci 5G, cyberbezpieczeństwie, informatyce kwantowej i odporności branży półprzewodników¹⁰⁵. UE pracuje również nad wiążącymi **zasadami handlu cyfrowego** z kluczowymi partnerami¹⁰⁶.

Oprócz instrumentów ochrony handlu UE przyjęła również szereg nowych instrumentów w celu ochrony **konkurencji na równych warunkach**¹⁰⁷. Komisja wszczęła w szczególności formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie zakłócających konkurencję subsydiów do pojazdów elektrycznych o napędzie akumulatorowym przywożonych z Chin¹⁰⁸.

Ponadto UE przyjęła również europejską strategię bezpieczeństwa gospodarczego. Komisja reaguje na zidentyfikowane zagrożenia, proponując środki mające na celu **promowanie** konkurencyjności UE, **ochronę** bezpieczeństwa gospodarczego UE i dalsze zacieśnianie współpracy poprzez **partnerstwo** z wieloma krajami. W styczniu 2024 r. Komisja przyjęła pakiet wniosków mających na celu wdrożenie tej strategii¹⁰⁹.

¹⁰² Deloitte (2023), „Sustainability & Climate IRA and the net-zero race – How EU industrial policy should respond” [Zrównoważony rozwój i klimat w IRA oraz wyścig w kierunku neutralności emisyjnej – jaka powinna być reakcja unijnej polityki przemysłowej], s. 11.

¹⁰³ Obejmuje to m.in. działania podejmowane w ramach planu przemysłowego Zielonego Ładu, w tym akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie, tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji.

¹⁰⁴ Na przykład w związku ze strategicznym partnerstwem z Kazachstanem przedsiębiorstwa z UE i Kazachstanu nawiązały współpracę w zakresie odzyskiwania metali ziem rzadkich z odpadów wydobywczych uranu, w lotniczych badaniach geofizycznych i zrównoważonym przetwarzaniu dwóch złóż wolframu w Kazachstanie, niekiedy przy zaangażowaniu finansowania z UE i EBOR.

¹⁰⁵ [Partnerstwa cyfrowe | Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_23_4752).

¹⁰⁶ Negocjacje z Japonią zostały zakończone, a z Koreą Południową i Singapurem są w toku.

¹⁰⁷ Na przykład UE przyjęła unijne rozporządzenie w sprawie subsydiów zagranicznych, rozporządzenie w sprawie monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych, instrument chroniący przed wymuszaniem oraz Instrument Zamówień Międzynarodowych.

¹⁰⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_23_4752

¹⁰⁹ Nowe narzędzia wzmacniające bezpieczeństwo gospodarcze UE – Komisja Europejska (europa.eu)

UE powinna stworzyć bardziej nowoczesną sieć umów handlowych, partnerstw i sojuszy, jednocześnie kontynuując prace nad wzmocnieniem współpracy wielostronnej i otwartego handlu.

Równocześnie udoskonalony unijny arsenał narzędzi ochrony handlu może zwiększyć bezpieczeństwo gospodarcze i odporność. UE powinna w razie potrzeby stosować ochronę handlu, aby chronić jednolity rynek, i nieustannie pracować nad oceną zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego i przeciwdziałaniem im w złożonych okolicznościach.

Komisja i państwa członkowskie powinny: 1) aktywnie monitorować odporność strategicznych łańcuchów dostaw i angażować się w oceny ryzyka przewidziane w strategii bezpieczeństwa gospodarczego; 2) dostosowywać strategię dotyczące łańcuchów dostaw i budować zdolności produkcyjne w obszarach o znaczeniu strategicznym z wykorzystaniem synergii skoordynowanych działań, w szczególności za pośrednictwem Rady ds. Półprzewodników, Rady ds. Surowców Krytycznych i Platformy Europy Neutralnej Emisyjnie; oraz 3) promować dywersyfikację poprzez współpracę między podmiotami przemysłowymi z Europy i krajów partnerskich w projektach związanych z surowcami i partnerstwami cyfrowymi ustanowionymi przez UE.

Wniosek

W szybko zmieniającym się i złożonym globalnym kontekście geopolitycznym jednolity rynek pozostaje najsilniejszym atutem UE. W niniejszym komunikacie Komisja przypomina, że jednolity rynek nie jest statycznym osiągnięciem. Jego kondycja i konkurencyjność naszych gospodarek zależą od naszych wspólnych i ciągłych starań na rzecz jego utrzymania i zapewnienia jego dostosowania do realiów gospodarczych.

W ciągu ostatnich kilku lat UE zmodernizowała jednolity rynek, organizując swoją przestrzeń cyfrową, zapewniając jednolity zestaw zasad umożliwiających przedsiębiorstwom prowadzenie działalności online w całej UE. UE zaangażuje się również w promowanie gospodarki o bardziej zamkniętym obiegu, zapewniając przedsiębiorstwom możliwości rynkowe, a konsumentom oszczędności.

Ponadto UE dołożyła starań, aby usunąć przeszkody dla inwestycji. Komisja podjęła zdecydowane działania na rzecz zmniejszenia obciążeń sprawozdawczych. Instrumenty UE wspierają inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Pakt na rzecz umiejętności i środki ułatwiające mobilność pracowników mają na celu reagowanie na niedobory kwalifikacji. Nowe środki, takie jak akt w sprawie czipów, akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie lub akt w sprawie surowców krytycznych, przyspieszą realizację projektów produkcyjnych w zakresie technologii przyszłości i wyeliminują słabe punkty łańcucha dostaw.

W niniejszym komunikacie określono obszary, w których należy utrzymać i poprawić globalną konkurencyjność UE, w szczególności:

- specjalne starania na rzecz poprawy i uproszczenia wdrażania uzgodnionych zasad, w tym poprzez unikanie nadmiernie rygorystycznego wdrażania, aby ułatwić prowadzenie działalności gospodarczej i przedsiębiorczość w Europie;
- Komisja i państwa członkowskie powinny przyspieszyć działania na rzecz obniżenia kosztów energii poprzez przyspieszone wdrażanie bezemisyjnej energii oraz inwestycje w infrastrukturę, w tym w sieci i transgraniczne połączenia międzysystemowe;
- Komisja i państwa członkowskie powinny nadal priorytetowo traktować wdrażanie prawdziwej i głębokiej unii rynków kapitałowych, aby ułatwić dostęp do finansowania prywatnego, zwłaszcza do kapitału wysokiego ryzyka, oraz umożliwić zwiększanie skali działalności przedsiębiorstw w Europie;
- w świetle sukcesu Next Generation EU i REPowerEU potrzebne są dalsze inwestycje publiczne, aby zapewnić przewagę konkurencyjną Europy w kluczowych obszarach priorytetowych; terminowe wdrożenie funduszy unijnych, takich jak instrumenty polityki spójności, może przyczynić się do zapewnienia równych warunków działania i zwiększyć konwergencję regionalną na jednolitym rynku, w tym poprzez zwiększone inwestycje w strategiczne dziedziny technologii objęte STEP;
- konieczne są działania mające na celu dalsze priorytetowe traktowanie działalności badawczej oraz wzmocnienie przekładania wyników badań na praktyczne zastosowania biznesowe;
- w celu zapewnienia unijnym przedsiębiorstwom możliwości dalszego rozwoju w sektorze cyfrowym, czystych technologii i innych strategicznych sektorach UE powinna nadal promować sprawiedliwy i otwarty handel oraz stosować instrumenty ochrony handlu, aby chronić jednolity rynek, gdy jest to konieczne;
- w kontekście szerszych tendencji demograficznych należy zwrócić większą uwagę na niedobory kwalifikacji i pracowników, zwłaszcza poprzez starania na rzecz kształcenia i szkolenia, ale również poprzez ułatwianie mobilności umiejętności i talentów w UE i do UE.

W tym kontekście w niniejszym komunikacie określono obszary i kierunki umożliwiające osiągnięcie sukcesu w zakresie czynników uzgodnionych w długoterminowej strategii konkurencyjności oraz dążenie do osiągnięcia celów wyznaczonych w tej strategii oraz w komunikacie pt. „30-lecie jednolitego rynku”.

Dyskusja ta będzie kontynuowana, a istotny wkład w nią będzie stanowiła publikacja przygotowywanego sprawozdania wysokiego szczebla Enrico Letty na temat przyszłości jednolitego rynku oraz sprawozdania Mario Draghiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności.

W oczekiwaniu na te dokumenty Komisja zwraca się do Rady, Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego o omówienie obecnej sytuacji i perspektyw postępów w zakresie jednolitego rynku i konkurencyjności w świetle niniejszego sprawozdania.